



Διαμάχη κυβέρνησης με επιστήμονες για την

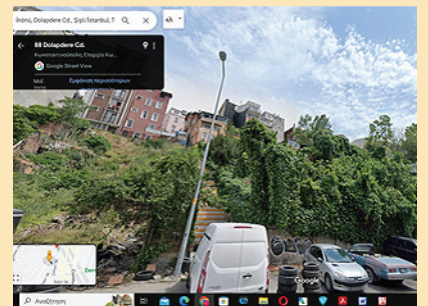
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ



Η αναγέννηση
ενός Ρωμαϊκού
παρθεναγωγείου



Δωρεές οικιών για στέγαση
σεισμόπληκτων Ρωμηών
της Αντιόχειας



Κοινοτική περιουσία στην
Πόλη κινδυνεύει
με απώλεια

Γιατί η «Ανατολή» σε η-περιοδικό;

Εδώ και κάποια χρόνια έχουν μπει στην ζωή μας τα ηλεκτρονικά περιοδικά. Πλέον πολλά έντυπα περιοδικά και εφημερίδες, διαθέτουν και την ηλεκτρονική τους εκδοχή.

Αυτή η ψηφιακή μορφή δεν διαφέρει από το έντυπο σε ό,τι αφορά την εικόνα, αλλά βρίσκεται στην οθόνη του υπολογιστή, του τάμπλετ, του κινητού μας.

Μάλιστα προσομοιάζει με το ξεφύλλισμα των σελίδων του έντυπου περιοδικού ή της εφημερίδας. Και με την εξέλιξη της τεχνολογίας, διευρύνονται οι δυνατότητες τους. Πλέον μέσα από τις σελίδες των ηλεκτρονικών περιοδικών μπορούν να προβληθούν βίντεο και να ακουστούν ηχητικά. Η μορφή του η-περιοδικού υπόσχεται να γίνει ο τρόπος ανάγνωσης περιοδικών και εφημερίδων σε ένα μέλλον που δεν είναι μακρινό.

Οι δυνατότητες των η-περιοδικών, δεν θα μπορούσαν να αφήσουν ασυγκίνητους κι εμάς. Στην εκδοτική ζωή της «Ανατολής», από το μακρινό 1989, υιοθετήσαμε τις εξελίξεις στην ψηφιακή τεχνολογία και η εφημερίδα μας ήταν από τις πρώτες στην Ελλάδα που πέρασαν σε περιβάλλον ηλεκτρονικής σελιδοποίησης (Desktop Publishing).

Έτσι, ανταποκρινόμενοι στην πρόκληση της ηλεκτρονικής έκδοσης, κάνουμε το πρώτο βήμα για την ψηφιακή «Ανατολή». Βέβαια όπως κάθε τι καινούργιο χρειαζόμαστε μια περίοδο δοκιμών και προσαρμογής. Γι' αυτό προχωρήσαμε στην πρώτη δοκιμαστική έκδοση, που βλέπετε στις οθόνες σας.

Σε αυτή την δοκιμαστική έκδοση ως περιεχόμενο χρησιμοποιήσαμε την ύλη του πιο πρόσφατου τεύχους της «Ανατολής». Επειδή είναι το πρώτο βήμα μας κινηθήκαμε συντηρητικά, ως προς τον σχεδιασμό και την εμφάνιση του η-περιοδικού.

Αντί των εντυπωσιακών εφέ τα σημεία που δώσαμε προσοχή ήταν τα εξής:

- Το σχήμα: Επιλέξαμε να έχει σχήμα περιοδικού (A4) και όχι εφημερίδας. Έτσι ο αναγνώστης έχει την δυνατότητα να εκτυπώσει το σύνολο ή επιλεγμένες σελίδες του η-περιοδικού, εάν προτιμά να το διαβάσει τυπωμένο στο χαρτί. Υπάρχουν αρκετοί αναγνώστες της έντυπης «Ανατολής» που μας λένε ότι κόβουν αποκόμματα από την εφημερίδα και τα αρχειοθετούν. Με το συγκεκριμένο σχήμα θα έχουν αυτή την δυνατότητα και με το η-περιοδικό. Επίσης όσοι επιθυμούν θα μπορούν να «κατεβάσουν» σε μορφή pdf το η-περιοδικό και να το αποθηκεύσουν.

- Η διάταξη: Για να διευκολύνουμε τους αναγνώστες που θα εκτυπώνουν το η-περιοδικό, αλλά και αυτούς που θα το διαβάζουν από

τις οθόνες του κινητού τους, επιλέξαμε μια λιτή διάταξη του περιεχομένου. Έτσι προσπαθήσαμε –στο μέτρο του εφικτού– τα θέματα να ξεκινούν από την δεξιά σελίδα του η-περιοδικού, και να είναι δισέλιδα, για να μπορούν να τυπωθούν σε ένα φύλλο χαρτιού. Σταδιακά και με την βοήθεια των δικών σας παρατηρήσεων, θα προχωρήσουμε σε πιο τολμηρό σχεδιασμό.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, επιδίωξη μας είναι το η-περιοδικό της «Ανατολής» να διαβάζεται εύκολα.

Δεν θα πούμε κάτι καινούργιο, εάν επισημάσουμε την διαρκή συρρίκνωση του αναγνωστικού κοινού, πρωτίστως των έντυπων εφημερίδων αλλά και των έντυπων περιοδικών. Μια απλή σύγκριση μόνο των φύλλων που πωλούσαν οι ημερήσιες και εβδομαδιαίες εφημερίδες στην Ελλάδα, πριν μερικά χρόνια και σήμερα, θα ήταν αρκετή. Και αυτή η εξέλιξη δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αλλά όλο τον κόσμο.

Για εμάς στην «Ανατολή» το ζητούμενο ανέκαθεν ήταν η εφημερίδα να διαβάζεται όσο το δυνατόν από ένα ευρύτερο κοινό του Ελληνισμού της Ανατολής. Πιστεύουμε με το η-περιοδικό η «Ανατολή» θα φτάσει σε περισσότερους αναγνώστες. Ο καθένας που διαθέτει έναν υπολογιστή, ένα λάπτοπ, ένα τάμπλετ, ένα κινητό τεχνολογίας smartphone, είναι υποψήφιος αναγνώστης της «η-Ανατολής».

Το η-περιοδικό της «Ανατολής» προστίθεται στον ιστότοπο anatolinet.gr, ο οποίος συμπλήρωσε δύο χρόνια λειτουργίας. Ο ιστότοπος μας είναι συνδρομητικός, αλλά όσοι είναι συνδρομητές της έντυπης «Ανατολής» έχουν ελεύθερη πρόσβαση στα δημοσιεύματα του ιστότοπου. Τα πρώτα δοκιμαστικά τεύχη του η-περιοδικού θα διατεθούν δωρεά. Αλλά στην συνέχεια θα ζητήσουμε την οικονομική στήριξη των αναγνωστών, διότι όπως ο ιστότοπος έτσι και το η-περιοδικό έχει ένα κόστος λειτουργίας και συντήρησης.

Όλες οι εξελίξεις που αφορούν την «η-Ανατολή» θα γνωστοποιηθούν στους αναγνώστες μέσα από εδώ, τις σελίδες της έντυπης «Ανατολής», τον ιστότοπο anatolinet.gr και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Αγαπητοί αναγνώστες, βρισκόμαστε στο κατώφλι μιας νέας εποχής σε ό,τι αφορά την ενημέρωσή και την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης του Ελληνισμού της καθ' ημάς Ανατολής. Ευελπιστούμε ότι θα έχουμε την υποστήριξη σας, όπως στηρίζατε επί 34 χρόνια την έντυπη «Ανατολή».

Γρηγόρης Κεσίσογλου



Διαμάχη κυβέρνησης με επιστήμονες για Αγία Σοφία

Πριν λίγες εβδομάδες σε ελληνικά μέσα ενημέρωσης δημοσιεύτηκε η είδηση ότι θα κλείσει η Αγία Σοφία σε πιστούς Μουσουλμάνους και επισκέπτες, με απόφαση της Τουρκικής κυβέρνησης, προκειμένου να γίνουν εκτεταμένα έργα συντήρησης. Όμως η πραγματικότητα είναι διαφορετική. Επειδή και στην Τουρκία κυκλοφόρησαν παρόμοιες ειδήσεις, το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού της χώρας, εξέδωσε σχετική ανακοίνωση.

Σε αυτήν αναφέρεται ότι κατά την διάρκεια των έργων δεν θα κλείσει η Αγία Σοφία.

Στη συνέχεια του άρθρου θα καταγράψουμε τα νέα δεδομένα, που αφορούν την συντήρηση της Αγίας Σοφίας.

Η απόφαση για την μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, το 2020, προκάλεσε μεγάλο ενθουσιασμό σε σημαντική μερίδα της τουρκικής κοινωνίας. Προβλήθηκε από τα φιλοκυβερνητικά και τα ισλαμικά μέσα ενημέρωσης, ως «δικαίωση του αγώνα» για «απελευθέρωση του τζαμί της Αγίας Σοφίας από τον ζυγό των κοσμικών και των δυτικών ιμπεριαλιστών».

Οι κυβερνώντες της χώρας φαίνεται ότι τηρούν μια δισυπόστατη στάση. Από την μια χρησιμοποιούν την Αγία Σοφία για να αποκομίσουν πολιτικά οφέλη. Να θυμηθούμε ότι στις προ μηνών εκλογές, ο πρόεδρος Ερντογάν έκανε συχνές αναφορές στο «επίτευγμα» του «ανοίγματος της Αγίας Σοφίας στη λατρεία» των μουσουλμάνων. Από την άλλη, δεν παραβλέπουν τα προβλήματα που παρουσιάζει το μνημείο. Η κατάσταση στην Αγία Σοφία επιδεινώθηκε από την μεγάλη αύξηση των επισκεπτών, μετά την μετατροπή της σε τζαμί.

Το 2020, όταν η Αγία Σοφία μετατράπηκε σε τζαμί, ήδη γίνονταν εργασίες συντήρησης στο εσωτερικό του μνημείου και είχε προγραμματιστεί η επέκτασή τους. Η ομότιμη καθηγήτρια του Τμήματος Αρχιτεκτονικής του Πολυτεχνείου Κωνσταντινούπολης Zeynep Ahunbay, σε άρθρο που είχε δημοσιεύσει τότε, ουσιαστικά είχε καταγγείλει ότι σταμάτησαν τα έργα συντήρησης για να γίνει τζαμί η Αγία Σοφία.

Στο σχετικό άρθρο μας, (βλέπε: <https://anatolinet.gr/stamatisan-ta-erga-syntirisis-gia-na-ginei-tzami/>) αναφερθήκαμε σε όσα έγραψε η κα Ahunbay:

«*Ενώ υπήρχαν εργασίες στην βόρεια πλευρά του εσωτερικού χώρου, στον τοίχο του τυμπάνου, ζητήθηκε το συντομότερα να ξηλωθεί η σκαλωσιά που είχε εγκατασταθεί γι' αυτό το σκοπό. Επίσης υπήρχαν σχέδια για τις εξωτερικές προσόψεις, που περίμεναν την υποβολή στο Συμβούλιο Προστασίας και την υλοποίησή τους μετά την έγκριση.*

Οι εργασίες αποκατάστασης απαιτούν υπομονή και παίρνουν χρόνο. Υπήρχε σκέψη στον εσωτερικό χώρο, στην

νότια πλευρά του τοίχου του τυμπάνου, να αφαιρεθούν τα τσιμεντένια επιχρίσματα, να μελετηθεί και να ενισχυθεί η κατάσταση του τόξου και του τοίχου. Όμως εξαιτίας της μετατροπής σε τζαμί, τώρα δεν φαίνεται πιθανό να στηθεί σκαλωσιά στην νότια πλευρά για να γίνει αυτή η εργασία. Ενώ είναι πολύ σημαντικό να αποκαλυφθούν τα σημάδια που κρύβει στον οργανισμό του, αυτό το γερασμένο και ευαίσθητο μνημείο, η εξέταση από τους ειδικούς και η αξιολόγηση της ασφάλειάς του...»

Με τρία χρόνια καθυστέρηση

Διαβάζοντας τις πρόσφατες ανακοινώσεις των κυβερνητικών αρμοδίων, όπως και τα σχετικά ρεπορτάζ στα τουρκικά μ.μ.ε. διαπιστώνουμε το εξής. Αρκετές από τις εργασίες συντήρησης που προγραμματίζονται, ήταν μεταξύ αυτών που διακόπηκαν το 2020, επειδή έγινε τζαμί το μνημείο. Βέβαια από τότε πέρασαν τρία χρόνια απραξίας αλλά και επιδείνωσης, όπως είπαμε, εξαιτίας της αύξησης των επισκεπτών.

Το ενδιαφέρον είναι ότι οι πληροφορίες που κυκλοφόρησαν, για έργα συντήρησης που θα διαρκέσουν 50 χρόνια και κλείσιμο της Αγίας Σοφίας στην λατρεία των μουσουλμάνων σε αυτό το διάστημα, ενόχλησε την Προεδρία της Δημοκρατίας. Έτσι το Κέντρο Καταπολέμησης της Παραπληροφόρησης που υπάγεται στο Προεδρείο Επικοινωνίας της Προεδρίας, εξέδωσε ανακοίνωση για να διαψεύσει αυτές τις πληροφορίες. Η ανακοίνωση μεταξύ άλλων αναφέρει:

«(...) Οι εργασίες συντήρησης θα γίνουν σε 2 στάδια. Το 1^ο στάδιο προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί τον Ιανουάριο του 2024. Οι εργασίες του 2^{ου} σταδίου προβλέπεται να διαρκέσουν 3 χρόνια. Σε αυτό το χρονικό διάστημα η Αγία Σοφία θα είναι ανοικτή στην λατρεία και τις επισκέψεις.

Στο πλαίσιο της συντήρησης και των επισκευών στο 2^ο στάδιο, σχεδιάζονται να γίνουν τα εξής.

Με τις συμβουλές των ειδικών επιστημόνων, θα γίνει ανάλυση των στατικών και σεισμικών επιδόσεων του κτηρίου, συμπεριλαμβανομένου και των μιναρέδων. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα αυτών των αναλύσεων, θα καθοριστεί η κατάσταση του κτηρίου μαζί με τους μιναρέδες, από την άποψη της σεισμικής ασφάλειας, και θα γίνουν εργασίες ενίσχυσης.

Οι εργασίες συντήρησης που ξεκίνησαν η Γενική Διεύθυνση Βακουφίων του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού, και η Γεν. Διεύθυνση Μουσείων και Πολιτιστικών Αγαθών, συνεχίζονται με σχολαστικότητα σύμφωνα με τις αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου και του Επιστημονικού Συμβουλίου που συγκροτήθηκαν.

Στη πρώτη φάση των εργασιών, σύμφωνα με τα σχέδια που ενέκρινε το Συμβούλιο, θα γίνει αφαίρεση του κονιάματος σκυροδέματος από τις εξωτερικές όψεις. Μετά την αφαίρεση, σε αυτές τις όψεις θα γίνει πιστοποίηση με τρισδιάστατο σκανάρισμα».



σπουδές και την μελέτη της Αγίας Σοφίας. Όπως ο αναπλ. Καθ. Hasan Firat Diker, που έχει μελετήσει και συγγράψει βιβλίο για τις επισκευές που έχουν γίνει διαχρονικά στην Αγία Σοφία. Όπως η ιστορικός τέχνης, Καθ. του Τμήματος Βυζαντινής Τέχνης του Πανεπιστημίου της Πόλης Asnu Bilbao Yalcin, με ειδικότητα στην μελέτη της Αγίας Σοφία.

Η σύνθεση του Επιστημονικού Συμβουλίου, που διορίστηκε από την κυβέρνηση, δημιουργεί προσδοκίες για την πραγματοποίηση εργασιών συντήρησης, που επιστημονικά θα είναι συμβατές με την σημασία του μνημείου της

Η ανακοίνωση γράφει με τονισμένα γράμματα: «Δεν αληθεύει ο ισχυρισμός ότι η συντήρηση της Αγίας Σοφίας θα διαρκέσει 50 χρόνια, και κατά το διάστημα αυτό θα είναι κλειστή για την λατρεία και τους επισκέπτες.»

Στην ανακοίνωση επισυνάπτονται φωτογραφίες από δημοσιεύματα, που γράφουν ότι τα έργα συντήρησης στην Αγία Σοφία θα διαρκέσουν 50 χρόνια, και στο διάστημα αυτό θα κλείσει για το κοινό. Ο λόγος που ενεπλάκη η Προεδρία της Δημοκρατίας, είναι επειδή τα εν λόγω δημοσιεύματα εμφανίζουν ως ανακόλουθο τον πρόεδρο Ερντογάν, που «πρώτα άνοιξε την Αγία Σοφία στους πιστούς και τώρα την κλείνει για 50 χρόνια».

Ο ρόλος του Επιστημονικού Συμβουλίου

Από τα δημοσιεύματα, τις πληροφορίες που διαρρέουν και την αντίδραση της κυβέρνησης, είναι εμφανές ότι υπάρχει μια διελκυστίνδα σχετικά με την διάρκεια των έργων συντήρησης στην Αγία Σοφία και αν θα πρέπει να κλείσει στο κοινό σε αυτό το διάστημα.

Όπως φαίνεται αυτή η 'κόντρα' τροφοδοτείται από τις δηλώσεις επιστημόνων, που εμπλέκονται στα έργα συντήρησης της Αγίας Σοφίας και ιδίως αυτών που συμμετέχουν στο Επιστημονικό Συμβούλιο. Μια χαρακτηριστική περίπτωση είναι ο αρχιτέκτονας İhsan Sari, ο οποίος ισχυρίστηκε ότι δεν μπορεί να υπολογιστεί εξ αρχής η διάρκεια των έργων συντήρησης σε μνημεία όπως η Αγία Σοφία, όμως βασιζόμενος στην εμπειρία του, εκτιμά πως μπορεί να διαρκέσει μερικές γενιές!

Ο κ. Sari, είναι μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου, το οποίο έχει την αποστολή να μελετήσει και να εισηγηθεί τα έργα συντήρησης της Αγίας Σοφίας.

Ένα άλλο μέλος του Επιστημονικού Συμβουλίου, που ήρθε στην επικαιρότητα με τις δηλώσεις του για συνεχόμενα έργα συντήρησης στην Αγία Σοφία, είναι η ομότ. Καθ. Zeynep Ahunbay. Πρόκειται για το ίδιο πρόσωπο, στο οποίο αναφερόμαστε παραπάνω στο άρθρο. Είναι η επιστήμονα, που όταν η Αγία Σοφία μετατράπηκε σε τζαμί, ευθαρσώς εξέφρασε την επιστημονική αντίθεση της.

Και προκαλεί εντύπωση ότι στο Επιστημονικό Συμβούλιο έχει επιλεγεί μια επιστήμονα, με δημόσια διατυπωμένες θέσεις, κατά της μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί.

Αξιοσημείωτο είναι ότι στο 9μελές Επιστημονικό Συμβούλιο, εκτός από την κα Ahunbay, συμμετέχουν και άλλοι διακεκριμένοι επιστήμονες με ειδικότητα στις βυζαντινές

Αγίας Σοφίας.

Θα καταρρεύσει αν δεν...

Και ως 'κερασάκι στην τούρτα' ήρθαν οι δηλώσεις (2/10/2023) του καθ. Ιστορίας İlber Ortaylı, ο οποίος χαιρεί μεγάλη εκτίμησης στην τουρκική κοινωνία και θεωρείται αυθεντία στην ιστορία της Οθωμανικής περιόδου.

Ο Ortaylı, που συμμετείχε σε μια τηλεοπτική εκπομπή, υποστήριξε ότι στην Αγία Σοφία θα πρέπει να γίνονται διαρκώς (μόνιμα) έργα αποκατάστασης και συντήρησης. Ο ιστορικός τόνισε ότι η κατάσταση δεν επιδέχεται ελαφρότητα και σε περίπτωση που δεν κλείσει στους πιστούς και τους επισκέπτες, θα αρχίσει η κατάρρευση του μνημείου.

Στην ερώτηση του δημοσιογράφου Fatih Altaylı, «Επιτρέπεται να βάζουν τόσους ανθρώπους σε κτίριο 1500 ετών;» ο καθηγητής απάντησε «Αν έχουν μυαλό θα την κλείσουν». Και στην ερώτηση, «Τι θα συμβεί αν δεν την κλείσουν», ο Ortaylı απάντησε, «Θα καταρρεύσει. Αρχίζει η κατάρρευση».

Τα μέσα ενημέρωσης που φιλοξένησαν τις δηλώσεις του καθηγητή, σημειώνουν ότι «έσκασαν σαν βόμβα» και «ξάφνιασαν». Η πραγματικότητα είναι ότι ο İlber Ortaylı επαναλαμβάνει εδώ και καιρό, ότι η Αγία Σοφία δεν μπορεί να σηκώσει αυτό τον μεγάλο αριθμό επισκεπτών. Με διαρκείς αναφορές, προσπαθεί να αποτρέψει την κατασκευή τουαλετών και χώρων για πλύσιμο των πιστών μουσουλμάνων πριν το ναμάζ, όπως επιτάσσει η θρησκεία τους.

Οι τελευταίες δηλώσεις του İlber Ortaylı που προκάλεσαν μεγάλη εντύπωση, δεν είναι άσχετες από την προσπάθεια των μελών του Επιστημονικού Συμβουλίου, αλλά και κάθε επιστήμονα στην Τουρκία, που σέβεται την επιστημονική του, για να σταματήσει η ανορθολογική χρήση της Αγίας Σοφίας, από την κυβερνητική εξουσία.

Το γεγονός ότι αυτές οι πιέσεις ασκούνται από το εσωτερικό της χώρας και όχι από εξωγενείς παράγοντες, δημιουργεί ελπίδες να φέρουν αποτέλεσμα και να σταματήσει η εκμετάλλευση της Αγίας Σοφίας για θρησκευτικοπολιτικές σκοπιμότητες.

Όπως έχουμε γράψει και παλαιότερα, οι μόνοι φορείς από το εξωτερικό της Τουρκίας, που μπορούν να προστατεύσουν την Αγία Σοφία, από την κακή χρήση της, είναι οι διεθνείς επιστημονικοί φορείς, οι οποίοι θα πρέπει να σταθούν δίπλα στους Τούρκους συναδέλφους τους.

Γρηγόρης Κεσίσογλου

Περίεργη υπόθεση φθοράς στην Αγία Σοφία



Στην τουρκική ιστοσελίδα ενημέρωσης *Dunar*, ο δημοσιογράφος *Ferhat Yaşar*, δημοσίευσε την είδηση για «αποκάλυψη μιας νέας φθοράς στην Αγία Σοφία».

Διαβάζοντας την είδηση διαπιστώνουμε ότι πρόκειται για ζημία που προκλήθηκε σε θύρα της Αγίας Σοφίας, σε χρόνο που δεν προσδιορίζεται στο δημοσίευμα, αλλά στις 26 Σεπτεμβρίου 2023, δικάστηκε ο δράστης που συνελήφθη.

Η εκδίκαση της υπόθεσης αποκάλυψε την φθορά, που μέχρι τώρα είχε μείνει μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας. Έχοντας καταγράψει όλες τις φθορές που προκλήθηκαν στην Αγία Σοφία, μετά την μετατροπή της σε τζαμί, μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι η συγκεκριμένη δεν είχε δημοσιοποιηθεί.

Η απόκρυψη της φθοράς μέχρι την εκδίκαση, μας προβληματίζει μήπως έχουν σημειωθεί και άλλες φθορές στο ιστορικό μνημείο, οι οποίες έχουν αποκρυφτεί από την κοινή γνώμη.

Όμως το σκάνδαλο δεν είναι στην απόκρυψη της φθοράς, μέχρι που δικάστηκε ο κατηγορούμενος. Αλλά στην μαρτυρία του υπαλλήλου ασφάλειας, που διαπίστωσε την φθορά.

Η σχετική είδηση μεταξύ άλλων αναφέρει:

«Αποκαλύφθηκε μια νέα φθορά στην Αγία Σοφία, η οποία έρχεται στην επικαιρότητα με ειδήσεις για αύξηση των επισκεπτών αφότου άνοιξε για λατρεία, και τις φθορές που προκαλούνται εξαιτίας αυτής της αύξησης.

Στο κτίριο που ονομάστηκε «*Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi*» (σ.σ. Το μέγα τζαμί της Μεγάλης Αγίας Σοφίας) και διατέθηκε στην λατρεία στις 24 Ιουλίου 2020, προκλήθηκαν φθορές σε πολλά σημεία και κυρίως στην κεντρική πύλη. Τελευταία αποκαλύφθηκε ότι έσπασε και μια άλλη θύρα της.

Το περιστατικό που παραπέμφθηκε σε δίκη, εκδικάστηκε σήμερα (26/9/2023) ενώπιον του 12ου Πρωτοδικείου της Πόλης.

Εκτός από τον διευθυντή της Πρώτης Περιφερειακής Διεύθυνσης της Πόλης και ο Υπεύθυνος Διευθυντής του τζαμί της Αγίας Σοφίας, *Tuncay Ramazan*, δήλωσαν ότι εξέτασαν το υλικό από τις κάμερες και διαπίστωσαν πως το άτομο που έσπασε την πόρτα ήταν ο *Atif Kasar*. Και υπέβαλαν μήυση κατά του *Kasar*, εξ ονόματος του ιδρύματος...»

Στο σημείο αυτό το δημοσίευμα καταγράφει όσα κατέθεσε στο δικαστήριο ο υπάλληλος ασφάλειας *Turgay Benek*, ο οποίος είχε βάρδια την νύχτα του περιστατικού:

«Εκείνο το βράδυ εργαζόμουν. Ενώ ήμουν σε περιπολία κατά τις πρωινές ώρες παρατήρησα ότι η πόρτα ήταν σπασμένη. Ανέφερα το γεγονός στους υπεύθυνους που ήταν στις κάμερες ασφαλείας. Κατά την πρωινή προσευχή, μετά τις 05.29 ήρθε (σ.σ. ο κατηγορούμενος) μπροστά στην απαγορευμένη πόρτα και την έσπασε. Αφού την

έσπασε, ανέβηκε επάνω. Περπάτησε για λίγο στους επάνω ορόφους. Κοιμήθηκε στη γωνία για λίγο. Έφυγε στις 08.00 το πρωί».

Όσοι έχουν επισκεφτεί την Αγία Σοφία, μπορούν να αντιληφθούν ότι η θύρα που παραβίασε ο κατηγορούμενος είναι αυτή που οδηγεί στο υπερώο (γυναικωνίτη). Από τις κάμερες φάνηκε ότι, κατά το κοινώς λεγόμενο σουλάτσαρε ανενόχλητος στον χώρο, μέχρι που αποκοιμήθηκε σε μια γωνιά. Αν και δεν αναφέρεται στο δημοσίευμα, ενδεχομένως να είχε καταναλώσει ουσίες. Από την κατάθεση του φύλακα, προκύπτει ότι ο κατηγορούμενος παρέμεινε περίπου 2,5 ώρες (!) στον χώρο όπου βρίσκονται μερικά από τα πολυτιμότερα μωσαϊκά της Βυζαντινής εποχής. Δηλαδή είχε αρκετό χρόνο για να προκαλέσει καταστροφές στα μωσαϊκά, σε περίπτωση που το επεδίωκε. Και εδώ υπάρχουν αναπάντητα ερωτήματα, γιατί και πώς αφέθηκε τόση ώρα, μέχρι να αποχωρήσει οικιοθελώς, και αφού είχε πάρει τον υπνάκο του!

Αυτό το στοιχείο, ότι παρά τις κάμερες ασφαλείας, ο κατηγορούμενος παρέμεινε τόσο μεγάλη διάρκεια στον χώρο του γυναικωνίτη, αποκαλύπτει όχι πλημμελή φύλαξη αλλά εγκληματική αμέλεια, των κρατικών υπαλλήλων στους οποίους παραδόθηκε το μνημείο.

Ο κατηγορούμενος δεν αρνήθηκε τα γεγονότα, όμως έδωσε την δική του ερμηνεία. Είπε: «Δεν έσπασα την πόρτα, απλώς την έσπρωξα, υπήρχαν αλυσίδες. Αυτή η πόρτα δεν μπορεί να σπάσει με ανθρώπινη δύναμη!»

Εκτός από την στάση των αρμοδίων του μνημείου, που πλέον λειτουργεί ως τζαμί, δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητη και η στάση των δικαστικών αρχών. Δεν κινήθηκαν αυτεπάγγελα για να ερευνηθούν τις ευθύνες της διεύθυνσης της Αγίας Σοφίας, η οποία έχει ανατεθεί στο Προεδρείο Θρησκευτικών Υποθέσεων. Περιορίστηκαν στην εκδίκαση της υπόθεσης ως «Πρόκληση ζημιάς σε δημόσια περιουσία, σε χώρους λατρείας και κοιμητηρίων», σύμφωνα με την έγκληση που κατατέθηκε κατά του κατηγορούμενου.

Μάλιστα για την 'αντικειμενική εκτίμηση' της προκληθείσας ζημιάς, «το δικαστήριο διέταξε τη διενέργεια έρευνας από εμπειρογνώμονες ώστε να διαπιστωθεί αφενός αν η σπασμένη πόρτα αποτελεί πολιτιστικό αγαθό, αφετέρου δε να προσδιοριστεί το ύψος της ζημιάς».

Για το δικαστήριο αρκεί να διαπιστωθεί το ύψος της ζημιάς, από την φθορά στην πόρτα που παραβιάστηκε. Τόσο απλά!

Σε ανάλογη περίπτωση, όταν είχε προκληθεί φθορά στην Αυτοκρατορική Πύλη, πριν από κάποιο διάστημα, οι υπεύθυνοι του τζαμί της Αγίας Σοφίας, είχαν δηλώσει ότι «θα αποκατασταθεί άμεσα η ζημιά». Τότε η αντίδραση κάποιων επιστημόνων ήταν, ότι μια τέτοια φθορά στην Αγία Σοφία και η αποκατάστασή της, δεν μπορεί να αντιμετωπίζεται ως μια ξυλοαγορά εργασία.

Κοινοτική περιουσία κινδυνεύει με απώλεια;

Στις 30 Οκτωβρίου 2023, δημοσιεύτηκε στον ομογενειακό τύπο της Κωνσταντινούπολης, ανακοίνωση της Κοινότητας Ευαγγελίστριας Προπόδων Ταταούλων.

Η ανακοίνωση αναφέρει τα εξής:

«Η Εφοροεπιτροπή μας στο πλαίσιο της διαφάνειας επιθυμεί να κοινοποιήσει στην Ομογένεια την απόφαση προκήρυξης διαγωνισμού για ανέγερση πολυκατοικιών σε οικόπεδο της Κοινότητας Ευαγγελίστριας Προπόδων Ταταούλων που βρίσκεται στη νησίδα 615 και το τεμάχιο 14 στην περιοχή İnönü.

Το έργο θα δημοπρατηθεί με σφραγισμένες προτάσεις.

Παρακαλούμε όσους ενδιαφέρονται να επικοινωνήσουν με το γραφείο του Ιδρύματός μας για λεπτομέρειες.

Επιθυμία της Εφοροεπιτροπής αν υπάρξει ενδιαφέρον είναι να επιτευχθεί συνδρομή των ομογενειακών ευαγών ιδρυμάτων, όπως ακριβώς έπραξε όταν μπορούσε η κοινότητα μας, συνδράμοντας στην ανέγερση της πολυκατοικίας 'Χουζούρ', με την αγορά διαμερισμάτων.»

Κατ' αρχάς να σημειώσουμε ότι είναι πολύ θετικό, που η Εφοροεπιτροπή της Κοινότητας Ευαγγελίστριας, για λόγους διαφάνειας, προβαίνει στην δημοσίευση της ανακοίνωσης, με την οποία γνωστοποιεί την απόφαση της να προκηρύξει διαγωνισμό. Στο θέμα της διαφάνειας στην συγκεκριμένη διαδικασία, θα επανέλθουμε.

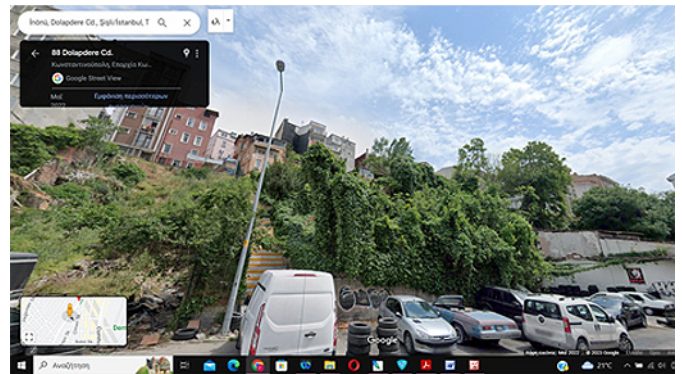
Όπως πληροφορηθήκαμε, το εν λόγω οικόπεδο είναι έκτασης περίπου 1500 τμ και βρίσκεται σε σημείο, δίπλα σε κεντρική λεωφόρο και σε περιοχή κατάλληλη για κατοικίες. Κάποιες εκτιμήσεις αναφέρουν ότι στο οικόπεδο μπορούν να οικοδομηθούν πολυκατοικίες, οι οποίες συνολικά θα έχουν γύρω στα 60 διαμερίσματα μεσαίου μεγέθους. Αυτά τα διαμερίσματα θα μπορούσαν να διατεθούν σε νέες οικογένειες ομογενών, και εν γένει να αξιοποιηθούν για την δημογραφική ενίσχυση της ομογένειας.

Όμως η ορθή αξιοποίηση του οικοπέδου προϋποθέτει το κτήριο κατοικιών να οικοδομηθεί από ίδιους πόρους της Πολιτικής Ρωμαϊκής κοινότητας, και να μην δοθεί σε εργολάβο. Εάν συμβεί το τελευταίο, ενδέχεται να χαθούν τα μισά και παραπάνω διαμερίσματα, από τα χέρια της Ρωμαϊκής κοινότητας.

Στην περίπτωση της πολυκατοικίας 'Χουζούρ' που αναφέρει η ανακοίνωση, αποκλείστηκε ο εργολάβος και το κτήριο οικοδομήθηκε με αυτεπιστασία. Το έργο χρηματοδότησαν η Κοινότητα Σταυροδρομίου, στην οποία ανήκε το ακίνητο, και κοινότητες όπως η Ευαγγελίστρια, με την αγορά διαμερισμάτων. Το αποτέλεσμα ήταν, το σύνολο των διαμερισμάτων σήμερα να είναι ιδιοκτησία της Ρωμαϊκής Πολιτικής κοινότητας.

Αλλά στην ανακοίνωση αναφέρεται ότι πρόκειται να «προκηρυχθεί διαγωνισμός και το έργο θα δημοπρατηθεί με σφραγισμένους φακέλους». Αυτό σημαίνει ότι το οικόπεδο θα κτιστεί με αντιπαροχή, άρα ο εργολάβος θα πάρει μέρος των διαμερισμάτων.

Επομένως αυτό το σημείο της ανακοίνωσης αντιφάσκει με την αναφορά στην περίπτωση του 'Χουζούρ' και την «συνδρομή ομογενειακών ευαγών ιδρυμάτων». Εκτός και



αν η Εφοροεπιτροπή της Ευαγγελίστριας έχει κάτι άλλο κατά νου. Γι' αυτό χρειάζονται περαιτέρω εξηγήσεις προς την κοινή γνώμη της ομογένειας.

Όσο για την αρχή της διαφάνειας, που αναφέρει η ανακοίνωση να σημειώσουμε τα εξής. Το ακίνητο και η αξιοποίηση του δεν αφορά μόνο τους ομογενείς που απαρτίζουν την Εφοροεπιτροπή της Κοινότητας Ευαγγελίστριας, αφορά όλη την Πολιτική Ρωμαϊκή Κοινότητα, επειδή πρόκειται για κοινοτικό ακίνητο. Ακόμη και αν επιλέξουν κάποια από τις προτάσεις που θα υποβληθούν με «σφραγισμένο φάκελο», μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας οφείλουν να δημοσιοποιήσουν όλες τις προτάσεις. Μόνο έτσι η Πολιτική κοινότητα θα μπορεί να εκτιμήσει εάν έχει γίνει η καλύτερη επιλογή. Διαφορετικά, οι φήμες που υπάρχουν σήμερα για επιλογή συγκεκριμένου εργολάβου, θα εκληφθούν ως πραγματικότητα.

Να σημειώσουμε ότι ο κανόνας της δημοσιοποίησης δεν ισχύει μόνο για την Κοινότητα Ευαγγελίστριας, αλλά για κάθε ομογενειακό ευαγές ίδρυμα (βακούφι) που διαχειρίζεται κοινοτική περιουσία. Αυτή δεν είναι μια τυπική αναφορά. Δυστυχώς υπάρχουν κοινοτικά ακίνητα, για την αξιοποίηση των οποίων δεν τηρούνται οι κανόνες διαφάνειας.

Σε σχέση με το κοινοτικό ακίνητο της Κοινότητας Ευαγγελίστριας, θα παρακολουθούμε τις εξελίξεις και θα επανέλθουμε στο θέμα όταν έχουμε νεότερα. Επίσης εάν υπάρχουν διευκρινίσεις από την Εφοροεπιτροπή της Κοινότητας, στα θέματα που θίγουμε παραπάνω, θα τις δημοσιεύσουμε για ενημέρωση της κοινής γνώμης.

Γρηγόρης Κεϊσόγλου

Δωρεές οικιών για στέγαση σεισμόπληκτων Ρωμίων της Αντιόχειας

Ο Σύνδεσμος Υποστήριξης Ρωμαϊκών Κοινοτικών Ιδρυμάτων (ΣΥΡΚΙ) με ανακοίνωση του γνωστοποίησε την υπογραφή πρωτοκόλλων συνεργασίας, στην Αντιόχεια, στις 13 Οκτωβρίου 2023, για την κατασκευή συγκροτήματος 35 προκατασκευασμένων κατοικιών, με σκοπό τη στέγαση σειμοπαθών οικογενειών.

Η Ρωμαϊκή Ορθόδοξη κοινότητα της Αντιόχειας δέχθηκε ισχυρό πλήγμα από τον σεισμό του φετινού Φεβρουαρίου, με δεκάδες νεκρούς, πολλούς τραυματίες, κατεστραμμένες τις οικίες εκατοντάδων οικογενειών και σχεδόν όλες τις Ορθόδοξες εκκλησίες.

Τα προκατασκευασμένα σπίτια που θα κατασκευαστούν με δωρεές χορηγών από την Ελλάδα, θα ανακουφίσει το πρόβλημα στέγασης δεκάδων οικογενειών Ρωμίων Ορθόδοξων της περιοχής.

Τα πρωτόκολλα για την κατασκευή τους, υπέγραψαν μεταξύ τους, ο ΣΥΡΚΙ, οι Ρωμαϊκές Ορθόδοξες Κοινότητες της περιοχής και ο Δήμος Arsuz, ο οποίος και θα παραχωρήσει για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, την έκταση επάνω στην οποία θα τοποθετηθούν οι προκατασκευασμένες κατοικίες.

Στην ανακοίνωσή του ΣΥΡΚΙ σημειώνεται μεταξύ άλλων, «Ο ΣΥΡΚΙ ως συντονιστικό όργανο των Ελληνορθόδοξων Κοινοτικών Ιδρυμάτων στην Τουρκία πρωτοστάτησε στην παροχή βοήθειας και στήριξης προς τους σεισμόπληκτους αδελφούς μας και διαχειρίστηκε άμεσα, από την πρώτη στιγμή, με διαφάνεια και αποτελεσματικότητα την κάθε μορφή βοήθειας που συγκεντρώθηκε για την ανακούφιση των πληγέντων. Έτσι κι αυτή τη φορά φέρνει εις πέρας τη σημαντική πρωτοβουλία που ανέλαβε για την κατασκευή κατοικιών που θα ανακουφίσουν αρκετές οικογένειες θυμάτων του σεισμού».

Οι φορείς που χρηματοδοτούν το έργο είναι η Ένωση Ελληνικών Τραπεζών, το Ίδρυμα Καπετάν Βασίλη και Κάρμεν Κωνσταντακοπούλου και ο Γιάννης Αλαφούζος (όμιλος ΣΚΑΪ). Στην ανακοίνωση υπογραμμίζεται ότι το σημαντικό χρηματικό ποσό που θα χορηγήσουν οι δωρητές, διατίθεται υπό την αυστηρή προϋπόθεση αυτό να χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά και μόνο για το έργο κατασκευής οικιών στην πληγείσα από τους σεισμούς περιοχή.

Αξίζουν συγχαρητήρια οι χορηγοί, αλλά και οι παράγοντες της Ελληνικής πολιτείας που συνέβαλαν σε αυτή την πρωτοβουλία ανακούφισης των σειμοπαθών στην Αντιόχεια, μιας και χωρίς την συμβολή αυτών θα ήταν πολύ δύσκολο να προχωρήσουν οι δωρητές στο έργο. Επίσης αξίζει συγχαρητήρια ο δημοσιογράφος κ. Μανώλης Κωστίδης, ο οποίο ζώντας αρκετό διάστημα κοντά στους σειμοπαθείς Ρωμικούς Αντιοχείς, βίωσε τα προβλήματα τους και έπαιξε σημαντικό ρόλο για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης αλλά και των δωρητών.

Ο Πρόεδρος του ΣΥΡΚΙ, κ. Γιώργος Παπαλιάρης, ο οποίος είχε επισκεφτεί την σεισμόπληκτη περιοχή, αμέσως μετά τον καταστροφικό σεισμό του φετινού Φεβρουαρίου, δήλωσε ικανοποιημένος επειδή «η διαδικασία διήρκεσε αρκετούς μήνες, συνομιλήσαμε με όλες τις εμπλεκόμενες Αρχές και λάβαμε τις απαραίτητες άδειες προκειμένου να ξεκινήσει το έργο κατασκευής των προκατασκευασμένων

κατοικιών».

Οι 35 κατοικίες που θα κατασκευαστούν στην περιοχή Arsuz της Αντιόχειας, θα είναι 40 τμ η κάθε μια. Η εταιρεία που ανέλαβε την κατασκευή τους, προβλέπεται να τα παραδώσει τον προσεχή Δεκέμβριο (2023).

Παράλληλα προχωρεί ο διαγωνισμός για την τοποθέτηση 20 προκατασκευασμένων κατοικιών, 56 τμ έκαστη, στο χωριό Τοκαζι της Αντιόχειας, όπου κατοικούν Ρωμηοί Ορθόδοξοι. Το έργο αυτό θα χρηματοδοτηθεί από το ίδρυμα IOCC (International Orthodox Christian Charities). Για τον σκοπό αυτό η Ορθόδοξη Εκκλησία της Αντιόχειας παραχώρησε έκταση ιδιοκτησίας της.

Το πρωτόκολλο συνεργασίας μεταξύ ΣΥΡΚΙ και των Ρωμαϊκών κοινοτήτων της Αντιόχειας, υπογράφηκε με την παρουσία, του Προέδρου της Κοινότητας Αρσούζ κ. Τζεμίλ (Γιώργου) Τουράν, του Προέδρου της Κοινότητας Αλεξανδρέττας κ. Τζαν (Ιωάννη) Φειμούρ και του Προέδρου της Κοινότητας Αντιόχειας κ. Φαντί (Σωτήρη) Χουριγκίλ.

Τον ΣΥΡΚΙ εκπροσώπησε ο Πρόεδρος κ. Γιώργος Παπαλιάρης και τα μέλη κ. Στράτος Δολτσιονιάδης και κ. Νίκος Καλαμάρης. Συμμετείχε, επίσης, ο κ. Μανώλης Κωστίδης, που ανέλαβε τον γενικό συντονισμό του έργου.

Το συμφωνητικό συνεργασίας με τον Δήμο Arsuz, για την διάθεση της έκτασης και την τοποθέτηση προκατασκευασμένων κατοικιών, υπέγραψαν ο Δήμαρχος Asaf Güven και ο Πρόεδρος της Ρωμαϊκής Ορθόδοξης Κοινότητας Αγίου Ιωάννη Αρσούζ, Τζεμίλ (Γιώργος) Τουράν.

Το αξιοσημείωτο σε αυτό το συμφωνητικό, είναι η πρόβλεψη ότι τα προκατασκευασμένα σπίτια θα διατεθούν σε Ρωμηούς Ορθοδόξους σεισμόπληκτους της περιοχής. Να σημειωθεί ότι στην Τουρκία, η διοίκηση ελέγχει και σε ποιους θα διατεθούν οι βοήθειες και οι δωρεές που προορίζονται για τους σειμοπαθείς. Γι' αυτό δεν ήταν καθόλου δεδομένο ότι δωρητές από το εξωτερικό θα μπορούσαν να διαθέσουν τις χορηγίες τους για την ανακούφιση των Ρωμίων Ορθοδόξων της Αντιόχειας που επλήγησαν από τον σεισμό.

Ελπίζουμε να συνεχιστεί η στήριξη των σειμοπαθών Ρωμίων Ορθοδόξων Αντιοχειτών, με τρόπο δραστικό και από άλλους δωρητές, προκειμένου να συγκρατηθούν οι κάτοικοι στον τόπο τους, αλλά και να επιστρέψουν όσοι αναγκάστηκαν να φύγουν.

Γρηγόρης Κεσίσογλου



Οι αγνοημένες δυναμικές της Ρωμαϊκής ταυτότητας

Το μεγάλο αμφιθέατρο του Ιδρύματος Ευγενίδου, στις 20 Σεπτεμβρίου 2023, φιλοξένησε την εκδήλωση της Εθελοντικής Ομάδας «Ρωμικών Πράξεις», με θέμα τον «Ρόλο της Τέχνης στη Διατήρηση της Ιστορικής Μνήμης».



Η εκδήλωση και η έκθεση εικαστικών έργων, πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Δήμο Παλαιού Φαλήρου και τον Σύλλογο Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής.

Στην εκδήλωση κεντρικοί ομιλητές ήταν ο πρόεδρος επί τιμή Αλέξης Αλεξανδρής και ο Καθ. κ. Άγγελος Συρίγος. Οι δύο ομιλητές είναι πολύ καλοί γνώστες τόσο της τουρκικής πραγματικότητας, όσο και των θεμάτων που αφορούν τον Ελληνισμό της Πόλης, γι' αυτό όσα είπαν είχαν εξαιρετικό ενδιαφέρον. Και μπορούμε να ισχυριστούμε ότι είπαν πραγματικότητες που ακούγονται πολύ σπάνια και ελάχιστα αποτελούν σημεία προβληματισμού.

Απ' όσα είπαν οι δύο ομιλητές θα αναδείξουμε τα εξής σημεία. Ο κ. Συρίγος εξέφρασε την πεποίθηση του ότι θα 'επιστρέψει' ο Ελληνισμός στην Πόλη, βασιζόμενος στα ιστορικά δεδομένα. Υπενθύμισε την διαρκή παρουσία του Ελληνισμού στην Πόλη, από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, με εξαίρεση δύο περιόδους. Η πρώτη μετά την Άλωση και η δεύτερη μετά την Επανάσταση του 1821. Αυτές ήταν οι δύο περίοδοι που συρρικνώθηκε η παρουσία του Ελληνισμού στην Πόλη. Σήμερα διανύουμε μια τρίτη περίοδο. Ο κ. Συρίγος έθεσε ένα προβληματισμό και ένα στόχο: Δεν γνωρίζουμε πότε η Ελληνορθόδοξη κοινότητα της Πόλης, θα επανακάμψει αριθμητικά, όμως αυτό κάποτε θα συμβεί και μέχρι τότε θα πρέπει να διατηρήσουμε την πολιτιστική κληρονομιά και την κοινοτική περιουσία, που παραδόθηκε από τις προηγούμενες γενιές και διαχειρίζεται σήμερα η συρρικνωμένη κοινότητα.

Ο κ. Αλεξανδρής ανέδειξε ένα θέμα που συζητείται σπάνια. Επισήμανε τις πολλαπλές ταυτότητες που έχουν σήμερα αρκετά μέλη της Πολιτικής Ρωμαϊκής κοινότητας, κάνοντας αναφορά στα παιδιά από μικτούς γάμους και άλλα κοινωνικά φαινόμενα. Όπως σημείωσε υπάρχει και μια μικρή αλλά υπαρκτή μερίδα Τούρκων πολιτών, οι οποίοι

ως επιπλέον στοιχείο της ταυτότητας τους έχουν την Ρωμαϊκή καταγωγή τους. Πρότεινε, ως Ρωμηοί Πολίτες να υπερβούμε τα στερεότυπα που έχουμε, να προσεγγίσουμε τους ανθρώπους με πολλαπλές ταυτότητες και να αξιοποιήσουμε την δυνατότητα που προσφέρουν για διεύρυνση της κοινότητας μας.

Εκτιμούμε ότι αυτοί οι προβληματισμοί είναι πολύ σημαντικοί. Όμως απαιτείται να γίνει ένα βήμα παραπέρα από την συζήτηση τους σε εκδηλώσεις. Χρειάζεται περαιτέρω μελέτη, σχέδιο και δράσεις, για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες που ανέφεραν οι ομιλητές. Όμως δυστυχώς πάσχουμε στα έργα.

Στην εκδήλωση εκτός από την κα Έλλη Κόβη, συντονίστρια της ομάδας «Ρωμικών Πράξεις», χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Παλ. Φαλήρου κ. Γιάννης Φωστηρόπουλος και ο κ. Στέφανος Διαμαντής, Αντιδήμαρχος Αλίμου.

Κατά την διάρκεια της προαναφερόμενης εκδήλωσης, απονεμήθηκαν τα βραβεία του διαγωνισμού εικαστικών έργων, με θέμα τα Σεπτεμβριανά. Τα διαγωνιζόμενα έργα εκτέθηκαν στον πολυχώρο του Δημαρχείου Παλ. Φαλήρου.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων για τα Σεπτεμβριανά, την Παρασκευή, 22 Σεπτεμβρίου 2023, ο Πρόεδρος του Συλλόγου Φίλων της Πατριαρχικής Μεγάλης του Γένους Σχολής κ. Σ. Αρβανιτόπουλος μίλησε με θέμα: «Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή, θεματοφύλακας και στυλοβάτης του Ελληνισμού».

Επίσης είχαν προγραμματιστεί θεατρική παράσταση της Μαρίας Καρέλου, με τίτλο «ΠΕΡΑ... ΣΤΟ ΠΕΡΑΝ», από τον Σύλλογο Εθελοντών Θρασιίου Πεδίου, και παρουσίαση 15 αυθεντικών νυφικών παραδοσιακών φορεσιών από τη συλλογή του Εθνικού Θεάτρου Ελληνικών Χορών «Δόρα Στράτου».

Γρηγόρης Κεσίσογλου



Ζωντανή η μνήμη των δημιουργικών Ρωμηών της Ανατολής



Στις 18 Οκτωβρίου 2023 παρουσιάστηκε το βιβλίο της Ήβης Ηλιάδη Κομνηνού, «ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ – Δημιουργικοί Ρωμιοί της Ανατολής». Η παρουσίαση οργανώθηκε από τις Εκδόσεις «Ανατολή», τελούσε υπό την αιγίδα του Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών, και πραγματοποιήθηκε στο Πνευματικό Κέντρο Κωνσταντινουπολιτών.

Το βιβλίο αφηγείται την ιστορία της οικογένειας Ηλιάδη, η οποία ξεκινά από τον παππού Ηλία. Ένα ορφανό παιδί που μεγάλωσε στο Αδάπαζαρ, στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, έγινε μηχανικός, κατασκεύασε σπουδαία έργα, με αποτέλεσμα να βραβευτεί από τον Σουλτάνο. Λόγω της δωρεάς που έκανε στο Αδάπαζαρ, ενός μηχανισμού τροφοδοσίας της πόλης με νερό, ο παππούς Ηλίας μέχρι σήμερα μνημονεύεται στο Αδάπαζαρ. Εμβληματικό στοιχείο του μηχανισμού ήταν ένας τεράστιος μύλος (τουρκιστί Τσάρκ).

Την σκυτάλη της δημιουργικότητας παρέλαβαν οι γιοί του Ηλία, τα αδέρφια Γιώργος και Κρίτων. Και οι δύο έγιναν μηχανικοί στην τουρκική βιομηχανία κινηματογράφου. Ο ένας ως ηχολήπτης και ο άλλος ως οπερατέρ (διευθυντής φωτογραφίας). Βραβεύτηκαν επανειλημμένα για τις ταινίες που εργάστηκαν, τους απονεμήθηκαν διακρίσεις ακόμη και μετά θάνατον.

Την «Παρακαταθήκη» του παππού Ηλία, την αγάπη για την πόλη Αδάπαζαρ και το έργο που άφησε πίσω του, την παρέλαβαν τα παιδιά του. Τώρα, με το βιβλίο αυτό, η εγγονή Ήβη Ηλιάδη Κομνηνού, αποδεικνύει ότι η «Παρακαταθήκη» δεν χάθηκε στο πέρασμα του χρόνου.

Την εκδήλωση της παρουσίασης συντόνισε η κα Στέλλα Ακαλινλάρ Αρβανίτη, εκπαιδευτικός, που επιμελήθηκε και το κείμενο του βιβλίου. Κατά την έναρξη προβλήθηκε ένα βίντεο, με αποσπάσματα ταινιών στις οποίες καμέραμαν ήταν ο Κρίτων Ηλιάδης.

Πρώτη ομιλήτρια για το βιβλίο ήταν η κα Ακαλινλάρ Αρβανίτη, η οποία αναφέρθηκε στην προσωπικότητα της συγγραφέως. Από την ομιλία της φάνηκε πως η σχέση της με το βιβλίο δεν περιορίστηκε στην επιμέλεια του κειμένου. Αλλά προχώρησε σε μια «ανάγνωση» των συναισθημάτων και των ηθικών κινήτρων που παρακίνησαν την συγ-

γραφέα να γράψει το βιβλίο.

Επόμενος ομιλητής ήταν ο ομότιμος καθηγητής ΕΜΠ, Πρόεδρος του Νέου Κύκλου Κωνσταντινουπολιτών και της Οικουμενικής Ομοσπονδίας Κωνσταντινουπολιτών (ΟιΟμΚω), κ. Νικόλαος Ουζούνγλου.

Αναφέρθηκε στον τρόπο γραφής του βιβλίου, λέγοντας πως διαβάζετε ευχάριστα, από αναγνώστες που έχουν ζήσει γεγονότα, καταστάσεις, χώρους και πρόσωπα που περιγράφει η κα Ήβη Ηλιάδη Κομνηνού στο βιβλίο της. Αλλά και απ' όσους θα ήθελαν να γνωρίσουν την καθημερινή ζωή των Ελλήνων της Πόλης, κυρίως μετά την δεκαετία του 1950.

Ο κ. Ουζούνγλου αφιέρωσε το μεγαλύτερο μέρος της ομιλίας του, στην σημασία που έχει το βιβλίο στην ανάδειξη της προσφοράς των Ρωμηών της Ανατολής, τόσο στην Οθωμανική Αυτοκρατορία όσο και στην σύγχρονη Τουρκία. Υπενθύμισε τις πρωτοβουλίες της ΟιΟμΚω, για να προβληθεί το έργο των Ρωμηών στην Τουρκία, όπως η έκθεση που οργάνωσε στην Άγκυρα, πριν μερικά χρόνια. Όμως, όπως σημείωσε, η δημιουργική παρουσία των Ρωμηών της Ανατολής, τερματίστηκε με τις γνωστές πολιτικές εθνοκάθαρσης που ακολούθησαν οι εθνικιστικές δυνάμεις της χώρας.

Ο κ. Ουζούνγλου επίσης αναφέρθηκε με επαινετικά λόγια στις σχέσεις που ανέπτυξε η κα Ηλιάδη Κομνηνού με την κοινωνία του Αδάπαζαρ.

Στη συνέχεια τον λόγο πήρε ο σκηνοθέτης κινηματογράφου, κ. Στράτος Μαρκίδης. Αναφέρθηκε στην γνωριμία του με τον Κρίτωνα Ηλιάδη, στο ξεκίνημα της επαγγελματικής του σταδιοδρομίας. Διάβασε ορισμένα αποσπάσματα από το βιβλίο, τα οποία αναφέρονται στο καλλιτεχνικό έργο του Κρίτωνα Ηλιάδη.

Μετά τον ομιλητή, ακολούθησε μια πρωτότυπη παρέμβαση στην εκδήλωση. Τον λόγο πήρε μια αναγνώστρια του βιβλίου και μίλησε γι' αυτό. Η κα Δήμητρα Νέστωρ, είπε ότι διαβάζοντας το βιβλίο ταξίδεψε σε έναν τόπο που δεν έχει πάει ποτέ, σε μια κοινωνία και σε μια εποχή που δεν την έζησε. Σημείωσε αυτή την δύναμη της γραφής της συγ-



γραφέως, να μεταφέρει τον αναγνώστη, στον κόσμο που έζησε.

Τελευταία μίλησε η κα Ήβη Ηλιάδη Κομνηνού, και ευχαρίστησε τους συντελεστές που συνέβαλαν στην έκδοση του βιβλίου αλλά και στην οργάνωση της εκδήλωσης. Επίσης αναφέρθηκε στην σχέση της με το Αδάπαζαρ και στους λόγους που την οδήγησαν σε μια ώριμη ηλικία, να γράψει αυτό το βιβλίο. Είπε:

«Το 1983, πριν φύγω οριστικά για την Ελλάδα, επισκέφτηκα το Αδάπαζαρ για τελευταία φορά. 33 χρόνια αργότερα το 2016, σε μια ανέλπιστα στιγμή της ζωής μου, με δόθηκε η ευκαιρία με την αδελφή μου Λένα, να πάμε ξανά στο Αδάπαζαρ, κι ένιωσα πάλι την χαρά να επισκεφτώ το Τσάρκι και να αγγίξω ό,τι απέμεινε από τα μηχανήματα του. Ήμασταν εκεί, πιστές στην παρακαταθήκη που μας κληροδότησε ο παππούς μας.

Οι εξελίξεις μου έδωσαν την δυνατότητα, σε μια στιγμή που συζητιόταν η κατεδάφιση του, παρεμβαίνοντας δημόσια στους παράγοντες του Αδάπαζαρ, να υποστηρίξω την αποτροπή αυτού του ενδεχομένου. Οι φορες της πόλης θεωρώντας ιστορική μαρτυρία την ύπαρξη του, καθώς σηματοδοτεί την νεότερη ιστορία της πόλης του Αδάπαζαρ, τελικά το προσάτευσαν.

Έκτοτε διατηρώ σχέσεις με την τοπική κοινωνία του Αδάπαζαρ, η οποία με διάφορους τρόπους με έχει εκφράσει την ευγνωμοσύνη της για την αγαθοεργία του παππού μας, να δωρίσει στην πόλη το μηχανικό έργο της υδροδότησης. (...)

Τις μνήμες μου από αυτά που είχα ζήσει στην Πόλη για 33 χρόνια τα είχα θάψει στην καρδιά μου. Δεν τις μοιράστηκα με κανέναν. Αν με ρωτήσετε την αιτία, θα σας πω δεν ξέρω ακριβώς το γιατί. Θα μπορούσαν να είναι πολλοί οι λόγοι. Ίσως εξ αιτίας του αγώνα της επιβίωσης... Ίσως από το κενό που δημιουργήθηκε μέσα μου από τον θάνατο των αγαπημένων μου ανθρώπων... Ίσως από το ότι ήθελα να ξεκινήσω μια νέα διαφορετική ζωή... Ίσως και από το ότι είχα πικραθεί από γεγονότα που συνέβησαν και με πλήγωσαν.

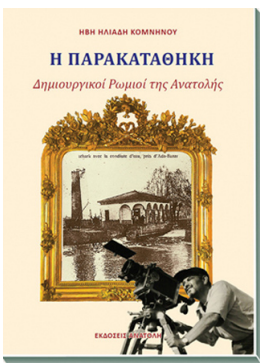
Αυτό που ξέρω σήμερα, είναι ότι όλα αυτά δεν έχουν σημασία. Μία μέρα ήρθαν τα πάνω κάτω στην ήρεμη ζωή μου. Οι μνήμες ζύπνησαν από τον λήθαργο που είχαν πέσει. Οι ψηφότερες του μωσαϊκού, από τις μνήμες του παρελθόντος που έζησα, σιγά σιγά ενώθηκαν και ολοκλήρωσαν τον πίνακα. Μέσα στον πίνακα, το Τσάρκι του Αδάπαζαρ, ο δημιουργός του Ηλίας Νικολαΐδης και οι γιοί του Γιώργος και Κρίτων, πήραν τις θέσεις τους».

Η εκδήλωση την οποία τίμησαν με την παρουσία τους πρόεδροι συλλόγων, όπως οι Θωμάς Αρβανιτίδης (Α.Ο Ταταύλα), Ντόρα Μαυράκη (Σύνδεσμος Γαλατιανών), Όλγα Χάρτμαν (Σύνδεσμος Κεντρικιάδων) αλλά και πλήθος κόσμου, ολοκληρώθηκε με ένα κέρασμα, ενώ η κα Ήβη Ηλιάδη Κομνηνού υπέγραφε τα βιβλία της που προμηθεύτηκαν οι παριστάμενοι καλεσμένοι.

Όσοι ενδιαφέρονται μπορούν να προμηθευτούν το βιβλίο από το γραφείο της "Ανατολής", τηλεφωνώντας στο 210.95.14.225 ή από τον ιστότοπο μας www.anatolinet.gr (σελίδα Κατάστημα).



Απόσπασμα από το βιβλίο της Ήβης Ηλιάδη Κομνηνού «Η ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ – Δημιουργικοί Ρωμιοί της Ανατολής»



Ο κήπος μας, από την πίσω πλευρά του, συνόρευε με τον κήπο του Γερμανικού Προξενείου της Πόλης, ένας μεγάλος κήπος καταπράσινος με πολλά δένδρα και παρτέρια με άνθη. Στο γήπεδο τένις που είχε στη γωνία του κήπου, τις καλοκαιρινές ημέρες, Γερμανοί και Γερμανίδες έπαιζαν τένις. Στην παιδική χαρά του, παιδιά εργαζομένων του προξενείου έπαιζαν υπό την επίβλεψη μίας κυρίας που τα πρόσεχε. Κάποιες νύχτες είχαμε και δύο επισκέπτες από αυτόν τον κήπο. Δύο κουνάβια με φουντωτές ουρές και τριγωνικά μουτράκια ερχόντουσαν στο πίσω περβάζι του παράθυρου μας. Έκαναν θόρυβο. Ξυπνούσαμε με την αδελφή μου και σιγά σιγά πηγαίναμε στο παράθυρο να τα δούμε. Την ημέρα ήταν κρυμμένα στον κήπο, όπου δύο κηπουροί δούλευαν συνεχώς για τον καλλωπισμό του, στην ησυχία της νύχτας βγαίνουν από τις κρυψώνες τους και βολτάρανε.

Τις χιονισμένες μέρες του χειμώνα, το θέαμα ήταν ονειρικό. Παχύ στρώμα χιονιού κάλυπτε όλη την επιφάνεια του κήπου, φυλάσσοντας κι αποκοιμίζοντας και το μικρότερο κλαράκι στην αγκαλιά του, σαν να ήταν εικόνες βγαλμένες από τα παραμύθια του βορρά. Το

δε σούρουπο, όταν έπεφταν αφράτες, πυκνές νιφάδες χιονιού, τα σπίτια με τα κατάλευκα κεραμίδια, απέναντι στην ασιατική ακτή, χανόντουσαν με μια ελαφρώς μπλε απόχρωση πίσω από την ομίχλη που τα έκρυβε.

Οι προσφυγικοί οικισμοί στη Μακεδονία

ΕΚΔΟΣΗ ΑΘΛΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Την Δευτέρα 30 Οκτωβρίου 2023, στις 7 το βράδυ, παρουσιάστηκε στην Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας, η τριλογία του Λουκά Π. Χριστοδούλου «ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΟΙ ΟΙΚΙΣΜΟΙ ΤΗΣ Ε.Α.Π. ΣΤΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ (1928) μέσα σε κλίμα συγκίνησης, μια εκδήλωση που διοργάνωσαν η Ομοσπονδία Προσφυγικών Συλλόγων Ελλάδας (Ο.Π.Σ.Ε) και η Ένωση Σπάρτης Μ. Ασίας

Στην αρχή της εκδήλωσης ο Γεν. Γραμματέας της Ενώσεως Σταύρ. Παπαγερασίμου καλωσόρισε τους παραβρισκόμενους και κάλεσε στο βήμα τον Μητροπολίτη Ν.Ι.Φ.Η.Χ. κ. Γαβριήλ, ο οποίος μεταξύ άλλων είπε:

«...Σήμερα λοιπόν που παρουσιάζεται αυτή η τριλογία του για τους προσφυγικούς οικισμούς, για την πορεία των προσφύγων ιδιαίτερα στην περιοχή της Μακεδονίας, μέσα από την Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων το 1928, θεωρώ ότι αγαπητέ Λουκά κλείνεις το θέμα αυτό μέσα από μια πολύ μεγάλη προσπάθεια, έναν πολύ μεγάλο αγώνα να μπορέσετε να βρείτε όλες τις πηγές, τις μαρτυρίες, ούτως ώστε το έργο το οποίο παραδίδεται στην επιστημονική κοινότητα να είναι άρτιο, να είναι δομημένο και να έχει τη σωστή επιστημονική παρουσία που χρειάζεται να έχει ένα επιστημονικό πόνημα όπως αυτό το οποίο σήμερα παρουσιάζουμε μέσα από τους εκλεκτούς ομιλητές.

Θέλω μέσα από την καρδιά μου να σας ευχαριστήσω, να σας πω δημόσια συγχαρητήρια για την προσπάθεια αυτή. Να σας πω ότι εμείς απ' την τοπική μας Εκκλησία καμαρώνουμε που έχουμε τέτοια πρόσωπα που μπορείτε να αποτυπώνετε ξεκάθαρα όλη την πορεία του προσφυγικού Ελληνισμού, πρωτοστατούντος βεβαίως του αγαπητού μου Επίτιμου Προέδρου κυρίου Σαπουντζάκη, οπότε έχετε τη δυνατότητα να κλείνετε όλο το θέμα και να δίνετε όπως είπα στην επιστημονική κοινότητα τη δυνατότητα όλοι να παραπέμπουν στα πρόσωπα τα δικά σας, στο δικό σου πρόσωπο Λουκά μου ως ερευνητού, ως ανθρώπου ο οποίος έχει καταφέρει να κλείνει και να κλείσει το θέμα του προσφυγικού Ελληνισμού».

Στον σύντομο χαιρετισμό του ο Ταμίας της Ο.Π.Σ.Ε. Κ. Αναγνωστάκης, είπε:

«...Για το περιεχόμενο θα ακούσουμε τους πλέον ειδικούς στη συνέχεια. Θα περιοριστούμε να συγχαρούμε τον αγαπητό Λουκά για τη σπουδαία δουλειά που έκανε αφιερώνοντας αυτές του τις ώρες στην έρευνα και αξιοποίηση των στοιχείων που συγκέντρωσε αλλά και χρήματα για την αγορά βιβλίων και τα οδοιπορικά του έξοδα ανά την Ελλάδα.

Παράλληλα θα τον ευχαριστήσουμε γι' αυτή τη μεγάλη προσφορά σε όλους μας και κυρίως τα παιδιά μας και τα εγγόνια μας. Το τρίτομο έργο (...) αποτελεί ένα υπερ-



πολύτιμο εργαλείο για όσους ενδιαφέρονται να πληροφορηθούν πότε και πώς εκτοπίστηκαν από τις πατρογονικές τους εστίες οι αείμνηστοι πρόγονοί μας, πώς έφτασαν στην κατακερματισμένη Ελλάδα, πού και πώς εγκαταστάθηκαν.»

Ο Αγγελος Συρίγος

Στη συνέχεια ο Λουκάς Π. Χριστοδούλου, έδωσε τον λόγο στους τρεις εισηγητές.

Ο Αγγελος Συρίγος, αναπληρωτής καθηγητής Διεθνούς Δικαίου Εξωτερικής Πολιτικής του Παντείου Πανεπιστημίου και Βουλευτής στην Α' Αθηνών με τη Νέα Δημοκρατία, στην εισήγησή του είπε μεταξύ άλλων:

«...Αγαπητέ μου Λουκά έχεις ένα σπουδαίο παππού. Κι έχεις ένα σπουδαίο παππού διότι ο παππούς έκατσε κι έκανε κάτι που έπρεπε να 'χαμε κάνει εμείς χρόνια πολλά τώρα αλλά δεν τα κάναμε ποτέ αυτά διότι δεν μπορούσαμε να τα κάνουμε. Ο παππούς σου όμως είχε την υπομονή, έκατσε κάτω και δούλεψε βδομάδες, μήνες, χρόνια γιατί αυτό εδώ πέρα, τρεις τόμοι, είναι για πολλά χρόνια δουλειάς κι έκανε κάτι το οποίο εσύ όταν θα μεγαλώσεις θα το εκτιμήσεις πάρα πολύ.

Κυρίες και κύριοι έχουμε μπροστά μας ένα έργο το οποίο δεν θα γίνει ποτέ best seller. Είναι αδύνατο. Ευτυχώς που βρέθηκε το Υπουργείο Πολιτισμού, το οποίο μέσω της Ομοσπονδίας Προσφυγικών Σωματείων Ελλάδος το χρηματοδότησε. Ευτυχώς! Είναι ένα έργο το οποίο κανένας δεν θα πιάσει να διαβάσει το βράδυ πριν πέσει να κοιμηθεί στο κρεβάτι του δίπλα. Αποκλείεται. Είναι όμως το σημαντικότερο έργο αναφοράς που έχουμε για τον προσφυγικό Ελληνισμό στην περιοχή της Μακεδονίας.

...Εδώ πέρα έχουμε μικρές ιστορικές έρευνες για κάθε ξεχωριστό χωριό το οποίο πόσο χρόνο σας πήρε; Εφτά χρόνια, μάλιστα. Θερμά συγχαρητήρια. Αφήσατε ένα έργο, ο παππούς σου άφησε ένα έργο το οποίο θα μείνει στην Ιστορία».

Ο Θανάσης Χρήστου

Ο Θανάσης Χρήστου, καθηγητής Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, αναφερόμενος στην εν λόγω έκδοση είπε:

«...Αυτό το έργο του Λουκά Χριστοδούλου κυρίες και κύριοι το οποίο έτσι καταγράφεται και αποτυπώνεται στις 2.138 σελίδες, κάθισα διότι, δεν θα το 'λεγα ότι είναι επαγγελματική διαστροφή αλλά διότι ουσιαστικά με μάγεψε ο λόγος, η γλαφυρότητα, η αμεσότητα και κυρίως αυτή η επινοητικότητα ματιά που έχει ο Λουκάς ο Χριστοδούλου. Γιατί για έναν... όχι μόνο έναν επαγγελματία ιστορικό ο οποίος ενδεχομένως κατατράχεται από την επαγγελματική διαστροφή αλλά για ένα καθημερινό άνθρωπο, ο οποίος ψάχνει τις ρίζες, την ταυτότητα, τη διαδρομή της μικρής ή της μεγάλης οικογένειας, της δικής του οικογένειας, της πιο συλλογικής, μεγαλύτερης, της συλλογικότερης οικογένειας.

Διότι θα διαπιστώσετε διαβάζοντας το συγκεκριμένο έργο του Λουκά Χριστοδούλου ότι έχει κανείς τη δυνατότητα να δει ότι η Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων την εποχή εκείνη δεν έδινε μόνο τη στέγη αλλά έδινε ακριβώς και την επαγγελματική λειτουργία, η οποία ήταν ανάλογη με την καταγωγή, την προέλευση, την επαγγελματική δυνατότητα, την επαγγελματική εξειδίκευση.

Μ' αποτέλεσμα κυρίες και κύριοι, ο Λουκάς Χριστοδούλου να πετυχαίνει κάτι δύσκολο σ' αυτά τα επτά χρόνια της διαδρομής του. Ένα έργο αναφοράς, το οποίο αναμφίβολα είναι έργο αναφοράς το οποίο έχει χτίσει με πολύ μεράκι και θα 'λεγα και με μια μεθοδολογική συγκρότηση η οποία ξαφνιάζει τον αναγνώστη και ξαφνιάζει πολύ περισσότερο τον εξειδικευμένο αναγνώστη του συγκεκριμένου έργου.»

Ο Σπυρίδων Πλουμίδης

Ο τρίτος εισηγητής, Σπυρίδων Πλουμίδης αναπληρωτής καθηγητής Νεότερης Ελληνικής Ιστορίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, έκλεισε τον κύκλο των εισηγητών, αναφέροντας και τα εξής:

«Να παρουσιάσουμε ένα ακόμη έργο του Λουκά του Χριστοδούλου: «Οι προσφυγικοί οικισμοί της Ε.Α.Π. στη Μακεδονία (1928)». Αυτό το τρίτομο έργο που έχετε μπροστά σας είναι ένα έργο υποδομής. Είναι η πρώτη συστηματική καταγραφή του επικού έργου που επιτέλεσε η Ε.Α.Π. στη Βόρειο Ελλάδα.

Και στέκομαι εδώ στη λέξη «επικός», η οποία προέρχεται από μια λέξη που χρησιμοποίησε ο πρώτος Πρόεδρος της Ε.Α.Π. της Επιτροπής Αποκατάστασης Προσφύγων, ο Χένρι Μοργκεντάου. Το έργο του, έτσι, στις αναμνήσεις του μάλλον, που μας άφησε όταν επέστρεψε στη γενέτειρά του στη Νέα Υόρκη το 1926 με τον τίτλο: «Το ταξίδι μου στην Αθήνα», «I was sent to Athens».

Τι μας λένε συνολικά έτσι, αν θέλουμε να κάνουμε ένα ρεζουμέ αυτών των τριών τόμων; Ότι όταν και αν η Ελλάδα θέλει μπορεί κι ότι το ελληνικό κράτος σε συνεργασία με διεθνείς φορείς και η ελληνική δημόσια διοίκηση μπορεί να επιτελέσει μικρά θαύματα εφόσον υπάρχει αυτή η βούληση.

Για όλα αυτά που μας θυμίζει ο Λουκάς ο Χριστοδούλου τον συγχαίρουμε και τον ευχαριστούμε και εις άλλα με υγεία.»

Ο Λουκάς Χριστοδούλου

Τελευταίος ομιλητής, ο Λουκάς Π. Χριστοδούλου, ο οποίος αφού ευχαρίστησε και τους τρεις εισηγητές είπε:

«...Ό,τι και να πω είναι λίγο. Ένα μεγάλο ευχαριστώ απ' τα βάθη της καρδιάς μου. Η συγκίνηση περισσεύει σε τού-



τη τη μεγάλη βραδιά. Μια βραδιά που έρχεται να συμπληρώσει τη μεγάλη βραδιά της περασμένης Δευτέρας όταν παρουσιάσαμε την εν λόγω έκδοση στη Θεσσαλονίκη, την προσφυγομάνα Θεσσαλονίκη.

Η αγάπη και τα θερμά λόγια των δεκάδων προσφυγικών συλλόγων της Μακεδονίας γιατί εκεί πέρα είναι οι περισσότεροι προσφυγικοί σύλλογοι, αλλά και των εκατοντάδων απλών απογόνων προσφύγων που παραβρέθηκαν αλλά κι εκείνων που δεν μπόρεσαν να παραστούν λόγω της απόστασης αλλά μου έστειλαν απ' όλη την Ελλάδα μηνύματα αγάπης και εκτίμησης μέσω όλων των κοινωνικών επαφών, sms, facebook, messenger, yahoo, gmail με έχουν προβληματίσει...

...Θα σας δώσω μόνο μερικά στοιχεία. Τρεις τόμοι πυκνογραφημένοι, χωρίς φωτογραφίες 2.136 σελίδες, 9.434 υποσημειώσεις που περιέχουν 3.500 Φύλλα Εφημερίδας Κυβερνήσεως με τις μετονομασίες των οικισμών. Καταγραφή των 10 απογραφών. Βάλτε 1.385 επί 10 για να δούμε με μικρά γράμματα που ήταν ο κάθε οικισμός στην κάθε απογραφή που πραγματοποιούνταν κάθε 10 χρόνια και βέβαια πάνω από 50.000 αναζητήσεις στο internet. Κι όταν έφτασα στο τυπογραφείο 10.000 φωτοτυπίες για να μορφοποιήσω σελίδες, να κάνω διορθώσεις, τρεις τυπογραφικές διορθώσεις και αγωνίες...»

Έδρα Μικρασιατικών Σπουδών

«Θα τελειώσω με μια παράκληση προς εσάς κύριε Υπουργέ, κύριε Άγγελε Συρίγο. Ας καταβάλλετε προσπάθεια μέσω του Υπουργείου Παιδείας και του Κοινοβουλίου για την ίδρυση έδρας Μικρασιατικών Σπουδών σε κάποιο Πανεπιστήμιο της Ελλάδος και να γνωρίζετε οι απόγονοι των προσφύγων θα σας ευγνωμονούν. Σας ευχαριστώ πολύ.»

Η απάντηση του υπουργού Άγγελου Συρίγου, θεωρούμε ότι δίνει λύση στο χρόνιο πρόβλημα Ίδρυσης Έδρας Μικρασιατικών Σπουδών σε Πανεπιστήμιο:

“Λοιπόν σε συνεργασία με το τμήμα Ιστορίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου υπάρχει ήδη μια θέση στο τμήμα για τη μελέτη του Ελληνισμού της Ανατολής και προγραμματίζεται στην επόμενη διετία να υπάρξει μια δεύτερη θέση, η οποία θα ασχολείται με τον Μικρασιατικό Ελληνισμό και τη μετεγκατάστασή του στην Ελλάδα. Και επιλέξαμε το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο λόγω του ότι όπως ορθώς αναφέρατε κι εσείς κι ο κ. Χρήστου μιλάμε για την προσφυγομάνα Θεσσαλονίκη. Εκεί είναι ο κύριος όγκος των προσφυγικών ρευμάτων που κατευθύνθηκαν προς την Ελλάδα εκείνη την περίοδο”.

Η εκδήλωση έκλεισε με ένα ρεπερτόριο Μικρασιατικών και νεότερων ελληνικών τραγουδιών που ερμήνευσε η Χαρίτινη Πανοπούλου.

Η αναγέννηση ενός Ρωμαϊκού παρθεναγωγείου

Ιωάννης Παπαχρήστος
Δρ Φιλοσοφίας

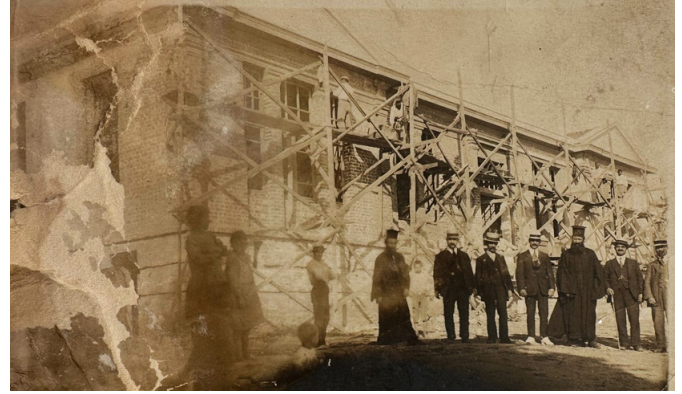
Κάθε τόπος έχει τις ιστορίες του που πλέκουν την Ιστορία του. Η ιστορία των Μαρμαρονήσων (Αλώνη, Αφυσιά, Κούταλη και Μαρμαράς) της Προποντίδας, επί δεκαετίες μετά το απάνθρωπο φθινόπωρο του 1922, χωρίστηκε στα δύο: σε αυτήν που έφεραν ως μνήμη και νοσταλγία οι χριστιανοί πρόσφυγες στους νέους τόπους εγκατάστασης και σε εκείνη που ξέμεινε πίσω ως ανάμνηση σε όσους Μαρμαρινούς δεν ξεριζώθηκαν, δηλαδή στις μειοψηφούσες πληθυσμιακά αλλά παρούσες κοινότητες των ντόπιων μουσουλμάνων και εβραίων των νησιών, και που μετέδωσαν στους μουσουλμάνους Κρητικούς πρόσφυγες και στους Μαυροθαλασσίτες εσωτερικούς μετανάστες, που εγκαταστάθηκαν στα νησιά από το 1924 και το 1927 αντίστοιχα.

Υπάρχει κάτι ακόμα βαθύτερο όμως πέρα από τις ιστορικές αλλαγές των μετακινήσεων, υποχρεωτικών και μη, πληθυσμών που επέφερε το τέλος του πολέμου μεταξύ του Βασιλείου της Ελλάδας και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας το 1922.

Είναι η βίαιη πολιτισμική διακοπή που συντελέστηκε και είχε διττή μορφή: πρώτον, την διάσπαση του οθωμανικού κοινωνικού ιστού όπως είχε διαμορφωθεί επί σειρά αιώνων και δεύτερον, την αποκοπή του συντριπτικά πλειοψηφούντος χριστιανικού στοιχείου από τον τόπο καταγωγής και διαβίωσής του.

Κακά τα ψέματα, η μετεγκατάσταση των χριστιανών Μαρμαρινών σε βάθος χρόνου αλλοτρίωσε τις κοινότητες αυτές από τον ίδιο τους τον πολιτισμό σε πολύ μεγάλο βαθμό, όσο και εάν οι πρόσφυγες προσπαθούν μέσα από μουσεία και συλλόγους να διατηρήσουν κομμάτια της ταυτότητάς τους. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η πλήρης απώλεια του ελληνικού γλωσσικού ιδιώματός τους.

Παράλληλα, το τέλος του ελληνοτουρκικού πολέμου εκτός από το τραύμα της προσφυγιάς και της απώλειας,



Η ανέγερση του Παντελίδειου Παρθεναγωγείου Μαρμαρά 1914

επέφερε και μια συχνά κλιμακούμενη αντίληψη εχθρότητας, ή τουλάχιστον ψυχρότητας, ανάμεσα στους αγνώστους μεταξύ τους απογόνους της χριστιανικής και της μουσουλμανικής κυρίως κοινότητας των Μαρμαρινών.

Η εβραϊκή κοινότητα ως την δεκαετία του 1950 είχε διασκορπιστεί από την περιοχή για διάφορους λόγους που δεν είναι της παρούσης. Βεβαίως, αυτή η ψυχρή διάθεση ανάμεσα στους λαούς άρχισε να υποχωρεί όσο πύκνωναν οι επισκέψεις χριστιανών στα νησιά και θα έλεγα ότι τα τελευταία χρόνια διαλύεται ακόμη περισσότερο εκατέρωθεν.

Στο πλαίσιο αυτό, η δημιουργία ενός Μουσείου Μαρμαρονήσων στα νησιά έρχεται να επικυρώσει την διάθεση να ξαναδιαβάσουν οι σημερινοί Μαρμαρινοί την ιστορία και τον πολιτισμό τους. Πέρα από την ιστορία αιώνων που έχουν να επιδείξουν τα Μαρμαρονήσια και η οποία καθιστούσε αναγκαία την δημιουργία ενός μουσείου, υπήρξε στις μέρες μας και η πολιτισμική ανάγκη να ξαναμιλήσουμε για τον ταυτότητά μας ως Μαρμαρινοί έξω από το πρίσμα του ελληνικού και τουρκικού εθνικισμού, θύμα των οποίων υπήρξαν οι ελληνόφωνοι χριστιανοί Οθωμανοί και οι μουσουλμάνοι του (σημερινού) ελλαδικού γεωγραφικού χώρου.

Η πρωτοβουλία της δημιουργίας ενός μουσείου Μαρμαρονήσων ήρθε από ανθρώπους που αντιλαμβάνονται το παρελθόν με όρους συμπιλίωσης και κατανόησης.

Συγκεκριμένα, ο λάτρης του Μαρμαρά και συλλέκτης, Αννί Özken, που παραθέριζε επί δεκαετίες στη Γαλλική (Çınarlı), ήταν ο πρωτεργάτης αυτής της πρωτοβουλίας. Ο κ. Özken, μαζί με την σύζυγό του Jale, δημιούργησαν ένα μικρό μουσείο στη Γαλλική για τα ευρήματα που συνέλεξαν στο νησί, καθώς και αμφορείς από αρχαία, βυζαντινά και οθωμανικά ναυάγια της περιοχής που ανασύρονταν κατά καιρούς από δύτες.

Όταν γνώρισα τον κ. Özken το 2013, ήταν ήδη επιθυμία του η δημιουργία ενός μεγαλύτερου μουσείου στο οποίο θα συμπεριλαμβανόταν και η δική του συλλογή.

Το ζήτημα είχε συζητηθεί πολλάκις με τις κρατικές και



Η παρουσίαση της ανταλλαγής πληθυσμών και της ζωής πριν και μετά το 1922 μέσα από τις ζωές του Αναστάσιου Μπόφιλου και του Ιμπραχίμ Γιλντιριμ



Αρχαιολογικά ευρήματα της συλλογής Avni-Jale Özken



Αμφορείς από ναυάγια στην περιοχή των Μαρμαρονήσων

δημοτικές αρχές του τόπου αλλά μόλις το 2020 αποφασίστηκε η δημιουργία του νέου μουσείου με την συνδρομή του Μητροπολιτικού Δήμου Μπαλίκεσιρ στον οποίο υπάγεται ο Δήμος Μαρμαρονήσων.

Τότε αποφασίστηκε το νέο μουσείο να στεγαστεί σε ένα ιστορικό κτήριο των Μαρμαρονήσων, στο Παντελίδειο Παρθεναγωγείο της ρωμαϊκής κοινότητας.

Το Παντελίδειο Παρθεναγωγείο ανεγέρθηκε την περίοδο 1912-1914 ύστερα από την έκδοση της σχετικής άδειας του οθωμανικού κράτους.

Από το 1905 τα αδέρφια Δημήτριος, Βασίλειος και Ζαννής Παντελής και ο Νικόλαος Ι. Ευσταθιάδης, όλοι τους πλοιοκτήτες και καπετάνιοι από τον Μαρμαρά, ίδρυσαν την Αδελφότητα «Οι Τρεις Ιεράρχες» στον Μπαλατά της Πόλης, με σκοπό την συγκέντρωση χρημάτων για την ανέγερση νέου παρθεναγωγείου.

Το σχολείο χτίστηκε σε έκταση της ρωμαϊκής κοινότητας Μαρμαρά, δίπλα στον (κοιμητηριακό) ναό του αγ. Ιωάννη σε σχέδια του Πολίτη αρχιτέκτονα Δημήτριου Καραγιαννάκη, όπως μαρτυρούν έγγραφα των οθωμανικών αρχείων, ο οποίος είχε σχεδιάσει και το Κυριακίδειο Αρρεναγωγείο Μαρμαρά που χτίστηκε το 1910.

Το παρθεναγωγείο λειτούργησε για το σχολικό έτος 1914-1915, αλλά τον Ιούνιο του 1915 έκλεισε, επειδή διατάχθηκε η μαζική μεταφορά των χριστιανών των Μαρμαρονήσων προς τα ενδότερα της Μικράς Ασίας.

Το σχολείο επαναλειτούργησε από το σχολικό έτος 1919-1920 έως και τον Οκτώβριο του 1922.

Στα χρόνια της Τουρκικής Δημοκρατίας χρησιμοποιήθηκε ως σχολείο, αστυνομικό τμήμα και διοικητήριο του νησιού. Το 2013 το κτήριο εγκαταλείφθηκε έως και το 2020 που αποφασίστηκε η αποκατάστασή του που διήρκεσε έως τις αρχές του 2022. Στις 11 Αυγούστου του 2023 άνοιξε τις πόρτες του στο κοινό ως «Avni-Jale Özken Marmara Adalar Müzesi». Το ζεύγος Özken όμως δεν έμελλε να το δει έτοιμο αφού η κυρία Jale έφυγε από την ζωή το 2014 και ο κύριος Avni ξαφνικά το 2021.

Το να διασωθεί ένα μνημείο, και δη τοπόσημο, είναι από μόνο του μια σπουδαία πράξη. Ο Μητροπολιτικός Δήμος Μπαλίκεσιρ και ιδίως η Διεύθυνση Πολιτισμικής Κληρονομιάς, με τον κ. Koray Karabulut, έκαναν υποδειγματική δουλειά στο να επαναφέρουν τα αρχικά εξωτερικά και εσωτερικά στοιχεία του κτηρίου, σεβόμενοι την ιστορικότητά του.

Η διευθύντρια πολιτισμού του Δήμου Μαρμαρονήσων κ. Hatice Kayacan και η μουσειολογική ομάδα της επιμελήτριας του μουσείου, κ. Eda Onder, δούλεψαν σκληρά για το τελικό αποτέλεσμα.

Το μουσείο παρουσιάζει ισορροπημένα το χθες και το σήμερα των Μαρμαρονήσων. Ισορροπία όχι μόνο ποσοτική αλλά και ποιοτική, πιάνοντας το νήμα από την αρχαιότητα έως τον 21ο αιώνα, μέσα από την παρουσίαση ευρημάτων, ιστορικών γεγονότων, πληθυσμιακών και πολιτιστικών στοιχείων, και προσωπικοτήτων για κάθε πληθυσμιακή ομάδα που έζησε στα νησιά.

Ο ρωμαϊκός πολιτισμός των Μαρμαρονήσων αποτυπώνεται πολλαπλώς στο μουσείο. Η παρουσίαση των χωριών και των χριστιανικών μνημείων των νησιών στον διαδραστικό χάρτη, η πληθυσμιακή τους εξέλιξη στο ψηφιακό ιστορικό χρονολόγιο, ιστορικά γεγονότα και αντικείμενα καθημερινής χρήσης παρελθόντων αιώνων αποκρυσταλλώνουν την ρωμαϊκή παρουσία στα Μαρμαρονήσια.

Αποκορύφωμα αυτής της παρουσίας είναι η ιδιαίτερη προσοχή που δόθηκε από την μουσειολογική ομάδα στην αλλαγή της ανθρωπογεωγραφίας των νησιών που επέφερε το 1922, ιδέα που αγκαλιάστηκε από τις τοπικές αρχές.

Η Ιστορία διατυπώνεται όπως την βίωσαν δύο νησιώτες και όχι από τα πάνω προς τα κάτω, όπως γράφτηκε στα βιβλία ιστορίας των δύο χωρών.

Πρόκειται για τον ναύτη Αναστάσιο Μπόφιλο από την Αφθόνη του Μαρμαρά, τον προπαπού μου, και τον Ιμπραχίμ Γίλντιριμ, με το παρωνύμιο Ατόμ καπτάν, από την Ριζούντα του Πόντου που εγκαταστάθηκε στον Μαρμαρά, προπαπού του Μεχμέτ Ακίφ Γίλντιριμ πτυχιούχου νεοελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας.

Μέσα από την διήγηση του βίου τους στο Μουσείο Μαρμαρονήσων παρακολουθεί κανείς την ζωή στα νησιά πριν και μετά το 1922 και την δραματική εξέλιξη του ξεριζωμού και της νέας ζωής τους.

Οι ιστορίες τους πλαισιώνονται από φωτογραφικό και αρχαιολογικό υλικό καθώς και από δύο βίντεο: στο ένα παρουσιάζεται ένα παραδοσιακό τοπικό τραγούδι στα ελληνικά και στο άλλο ένα παραδοσιακό ποντιακό στα τουρκικά.

Αυτές οι ιστορίες έρχονται να πουν ότι ο κόσμος είναι ένα κινούμενο χαλί, ότι αγνοώντας την ιστορία των ανθρώπων που μας έφεραν εδώ δεν ξέρουμε ποια βαδίζουμε, ότι οι τόποι είναι θεοί που δένουν τους ανθρώπους παρά τους χωρίζουν, ότι η Ιστορία είναι εμείς κι εσείς.

Έρχονται να δείξουν με τον καλύτερο τρόπο ότι με πνεύμα κατανόησης και ειλικρινούς συνεργασίας οι απόγονοι του θλιβερού 1922, εκατό χρόνια μετά κοιτιούνται στα μάτια και επενδύουν στη δημιουργικότητα. Αυτή θα πρέπει να είναι η απάντηση σε κάθε πόλεμο.

Κωνσταντινούπολη,
Σεπτέμβριος 2023

Συμπόσιο με συμμετοχή των κατατρεγμένων λαών της Ανατολής

Με μεγάλη επιτυχία πραγματοποιήθηκε το πολιτιστικό «Πρόγραμμα Ανταλλαγής Νεολαίων & Επιστημονικό Συμπόσιο» που διοργάνωσε από τις 5 έως τις 14 Οκτωβρίου 2023 το Σωματείο «Άγιος Γεώργιος Περιστερεύτα» με την Ομοσπονδία

Ασσυρίων Ευρώπης και την επιχορήγηση και υποστήριξη του Ελληνικογερμανικού Ιδρύματος Νεολαίας στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Περιστερεύτα στο Ροδοχώρι Ημαθίας.

Κατά τη διάρκεια του προγράμματος πραγματοποιήθηκε και το διεθνές επιστημονικό συμπόσιο σε συνεργασία με την «ΑΓΑΔΕΚΑ - Συμβούλιο των λαών» με θέμα «Γενοκτονίες: Χθες, Σήμερα, Αύριο. Οι Συνέπειες, η Αντιμετώπιση και η

Πρόληψη». Συμμετείχαν εκπρόσωποι Αρμενίων, Ελλήνων, Ασσυρίων-Αραμαίων, Γεζιτι, Αράβων Αλαουϊτών, επίσης κοινοτήτων του Ντέρσιμ και Κότσκιρι.

Την Πέμπτη 05.10.2023 πραγματοποιήθηκε η άφιξη των καλεσμένων στη Θεσσαλονίκη και ακολούθησαν η μετάβαση και τακτοποίηση στην Ιερά Μονή Αγίου Γεωργίου Περιστερεύτα στο Ροδοχώρι.

Οι συνέπειες της Γενοκτονίας

Την Παρασκευή 06.10.2023 έγινε η έναρξη των εργασιών με φυσική παρουσία ή μέσω Zoom, όπου ο κος Θεοδόσιος Κυριακίδης, Πρόεδρος του Σωματείου Άγιος Γεώργιος Περιστερεύτα και ο κος Δημήτριος Κωνσταντινίδης, Πρόεδρος της

«ΑΓΑΔΕΚΑ - Συμβούλιο των λαών» και του «Ποντιακού Συλλόγου Κολωνίας ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ» καλωσόρισαν τους συμμετέχοντες και κήρυξαν την έναρξη των εργασιών.

Ο κος Δημήτριος Κωνσταντινίδης έκανε σύντομη ιστορική ανασκόπηση για τους λαούς της ΑΓΑΔΕΚΑ, και παρουσίασε τους συμμετέχοντες φορείς. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην εγκατάσταση των λαών που συμμετέχουν στο συμπόσιο, στις χώρες διασποράς μετά τη Γενοκτονία με ιδιαίτερη έμφαση στη Γερμανία.

Το Σάββατο 07.10.2023 πραγματοποιήθηκε στη Νάουσα η έναρξη εργασιών του συμποσίου με φυσική παρουσία ή μέσω Zoom. Ο Καθηγητής Δρ. Ένβερ Τσετρέζ, από το Πανεπιστήμιο της Uppsala στη Σουηδία με συνεργάτη το Δρ. Κέβαν Αράζ, αναφέρθηκε στις «Τραυματικές συνέπειες της Γενοκτονίας στην περίπτωση των Ασσυρίων».

Ο Δρ. Ζάιτο, Γενικός Ιατρός και Ψυχολόγος, από το Μιντιγιάν/Τουραμπντίν στην Τουρκία αναφέρθηκε στην «Κατάσταση των Χριστιανών στην Τουρκία».

Ο Καθηγητής Δρ. Σέφικ Ταγκάι, από το Τεχνικό Πανεπιστήμιο της Κολωνίας ανέπτυξε το θέμα: «Γενοκτονία: Οι Βιολογικές – Ψυχολογικό – Κοινωνικές συνέπειες και θεραπευτικές μέθοδοι για την κοινωνία και τα πρόσωπα στην περίπτωση των Εζιτιών - Γεζιτιών».

Ο Καθηγητής Δρ. Μανούσος Μαραγκουδάκης, καθηγητής Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου παρουσίασε το θέμα: «Πολιτισμικό Τραύμα, Γενοκτονίες και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για θέματα προσφύγων και θυμάτων γενοκτονίας». Κατά τη διάρκεια του μεσημεριανού διαλείμματος έγινε επίσκεψη σε παραδοσιακό γλέντι σε καζάνι και παραχωρήθηκε γεύμα που διοργάνωσε στο



«Οινοποιείο Μουραφετλή» η «Εύξεινος Λέσχη Ποντίων Νάουσας - Εθνική Βιβλιοθήκη Αργυρουπόλεως Ο ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ».

Ο εκπρόσωπος των Ασσυρίων

Στο δεύτερο μέρος του συμποσίου ο Εκπρόσωπος Νεολαίας Ασσυρίων Γερμανίας, Πέτρος Άφρεμ Μπαρσόν, αναφέρθηκε στη «Γενοκτονία των Ασσυρίων και στο Πολιτιστικό Τραύμα».

Η Καθηγήτρια Δρ. Μπετριγιέ Ποϊράζ, από το Πανεπιστήμιο της Άγκυρας στην Τουρκία ανέπτυξε μέσω Zoom το θέμα «Γενοκτονίες σε ανατολικούς λαούς και μέθοδοι για μελλοντική πρόληψη». Ο Καθηγητής Δρ. Άρμεν Μαρσόνπιαν, από το Πανεπιστήμιο του Νοτίου Κονέκτικατ από τις ΗΠΑ αναφέρθηκε μέσω Zoom στην «Επίκαιρη κατάσταση των Αρμενίων στο Ναγκόρνο Καραμπάχ».

Την Κυριακή 08.10.2023 συνεχίστηκε το συμπόσιο με τους εκπροσώπους των Ασσυρίων Πέτρος Άφρεμ Μπαρσόν, Μάικλ Μπακάρ, Κέβαν Αράζ να παρουσιάζουν τα «Προγράμματα ανταλλαγών και τις δυνατότητες χρηματοδότησης».

Στη συνέχεια η εκπαιδευτικός και μέλος του διοικητικού συμβουλίου Μαρία Ηλιοπούλου παρουσίασε μέσω Zoom την «Ιστορία της Μονής του Αγίου Γεωργίου Περιστερεύτα». Λόγω τεχνικού προβλήματος δεν κατέστη δυνατή η σύνδεση μέσω Zoom της Αναστασίας Σκούπα, συνεργάτιδας του Ελληνικού Κέντρου Έρευνας για την Μικρά Ασία και τον Πόντο, από το Σικάγο των ΗΠΑ με θέμα: «Προγράμματα στην εκπαίδευση - Τι διδάσκεται στις βαθμίδες εκπαίδευσης».

Στις εργασίες του συμποσίου συμμετείχαν οι: Γέρβαντ Κοροβιάν (Αρμενικό Εθνικό-Πολιτιστικό Κέντρο), Δημήτριος Κωνσταντινίδης (ΑΓΑΔΕΚΑ - Συμβούλιο των λαών και Σύλλογος Ελλήνων Ποντίων Κολωνίας ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ), Λαζαρίδου Έλενα (ΑΓΑΔΕΚΑ - Συμβούλιο των λαών και Σύλλογος Ελλήνων Ποντίων Κολωνίας ΟΙ ΑΡΓΟΝΑΥΤΕΣ), Κέβαν Αράζ (Ινστιτούτο για Έρευνα Μεσοποταμίας-IfMS), Κεμάλ Καραμπουλούτ (Πρόεδρος της Ομοσπονδίας των Κοινοτήτων Ντέρσιμ στην Ευρώπη - FDG), Καθ. Δρ. Σεφικ Ταγκάι (Σωματείο Γεζιτιών Ακαδημαϊκών - GEA), Χασάν Έζα (Ένωση πολιτών του Κότσκιρι στην Ευρώπη).

ΒΡΑΔΙΑ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ

Η παρουσία του κοινού μάς δίνει κουράγιο

Την Παρασκευή 15 Σεπτεμβρίου πραγματοποιήθηκε με την πρέπουσα λαμπρότητα, η προγραμματισμένη «Βραδιά Γηροκομείου», παρουσία πλήθους φίλων και υποστηρικτών του Ιδρύματος. Η βραδιά, κύλησε με κέφι, σε καταλλήλως διακοσμημένο περιβάλλον, καλοκαιρινή ατμόσφαιρα, με το μενού πολύ πλούσιο και εντυπωσιακό, μουσική και τραγούδια που κατά περιόδους γέμιζαν την πίστα, την δε συμμετοχή του κόσμου ιδιαίτερας υψηλή.



Την εκδήλωση τίμησαν:

Ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Προικονήσου κ.κ. ΙΩΣΗΦ ως Εκπρόσωπος της Α.Θ. Παναγιότητος του ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ο Πανοσιολογιότατος Αρχιμανδρίτης κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Αρχιερατικός Επίτροπος Λαυρεωτικής της Ιεράς Μητροπόλεως Μεσογαίας και Λαυρεωτικής

Ο Δήμαρχος Π. Φαλήρου κ. Γιάννης Φωστηρόπουλος

Ο τέως Δήμαρχος Σαρωνικού κ. Γιώργος Σοφρώνης

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Π. Φαλήρου κ. Νίκος Χρυσοβερίδης

Ο Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Δήμου Αλίμου κ. Στέφανος Διαμαντής ως εκπρόσωπος του Δημάρχου κ. Ανδρέα Κονδύλη

Από τον έντυπο τύπο κ.κ. Γρηγόρης Κεσίσσoglou, Στάθης Αρβανίτης, εκπρόσωποι πολλών Κωνσταντινοπολίτικων Σωματείων κ.α.

Χορηγοί της Βραδιάς ήταν:

- Ο κ. Κώστας Δουχάνης από το Μεζεδοπωλείο ΤΟΥΝΕΛ
- Η κα Νίκη Χρυσανθίδου
- Η κα Άννα Μασούρη-Παππά
- Η κα Χρυσούλα Θεοκτίστου
- Χορηγοί μουσικής: Ανώνυμοι

Θέλουμε να αναφέρουμε την σημαντική προσφορά μελών του Δ.Σ της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως στην επιτυχία της εκδήλωσης. Το μενού της Βραδιάς, φρόντισαν και επιμελήθηκαν οι, κα Λουκία Χρυσανθίδου & κος Στέλιος Χρυσανθίδης, ενώ για τον στολισμό τραπεζιών και χώρου, φρόντισαν οι κυρίες Αρετή Ιωαννίδου & Χρύσα Ζέτα. Την οργάνωση της μουσικής και το στήσιμο της μικροφωνικής φρόντισε και επιμελήθηκε ο κ. Αντώνης Βεντούρης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της "Εστίας Κωνσταντινουπόλεως" ευχαριστεί θερμά όλους τους προαναφερόμενους χορηγούς, τους φροντιστές, όλους όσους βοήθησαν για την κατά κοινή ομολογία επιτυχημένη εκδήλωση και βεβαίως όλους όσους παραβρέθηκαν στην «Βραδιά του Γηροκομείου».

Είναι σίγουρο ότι με την παρουσία του κοινού, δίδεται μεγάλη χαρά, κουράγιο και ελπίδα σε όλους τους φιλοξενούμενους και εμάς, να συνεχίσουμε το φιλανθρωπικό έργο και να γιορτάζουμε κάθε χρόνο, με λαμπρότητα την πρόοδο την ανάπτυξη και οικονομική αυτάρκεια του Γηροκομείου μας.

Από το Δ.Σ. της Εστίας Κωνσταντινουπόλεως



Το Γηροκομείο Αθηνών, ο Μπακογιάννης και ο επίμαχος Ναός

Η Α.Θ.Π. ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος, κατά το τελευταίο ταξίδι του στην Αθήνα, επισκέφτηκε το Γηροκομείο Αθηνών. Η σημασία που δίνει η Διοίκηση του Ιδρύματος, στις σχέσεις της με τον Παναγιώτατο, φαίνεται και από την πληροφορία, σύμφωνα με την οποία σε μια από τις πτέρυγες του Γηροκομείου, που θα ανακαινιστεί, πρόκειται να δοθεί το όνομα «Οικουμενικός Πατριάρχης Βαρθολομαίος ο Α'».

Εάν πραγματοποιηθεί η ονοματοδοσία, θα προσδώσει κύρος στο Γηροκομείο, που αποτελεί ένα από τα παλαιότερα ευαγή ιδρύματα του κλεινού άστεως, με χρονολογία ίδρυσης το 1864.

Διαβάσαμε σχετικά στο «Πρώτο Θέμα»: *«Για τον τρόπο, με τον οποίο θα βοηθήσει η παρουσία του Παναγιωτάτου το Ίδρυμα, ο κ. Κωνσταντίνος Σολδάτος, Γενικός Διευθυντής του Γηροκομείου Αθηνών, επισημαίνει: «Ο Πατριάρχης μας έδωσε την ευλογία του. Και επειδή ο λόγος του φτάνει σε πολλούς, πιστεύουμε ότι ορισμένοι θα συγκινηθούν, θα εμπνευστούν για να κάνουν αυτό που πρέπει για τη σύγχρονη Ελλάδα. Σίγουρα πήραμε μία μεγάλη ανάσα με την αποφασιστική συνδρομή τόσο του δήμου Αθηναίων, όσο και της Πολιτείας. Τώρα, όμως, μπαίνοντας κάτω από την Πατριαρχική 'ομπρέλα', ενισχύεται ακόμη περισσότερο το κύρος του έργου μας».*

Τα λόγια του κ. Σολδάτου μπορούν να κατανοηθούν καλύτερα εάν προσθέσουμε, ότι η σημερινή Διοίκηση του Ιδρύματος, προσπαθεί να το εξυγιάνει και να αντιστρέψει την παρακμιακή τροχιά, στην οποία βρέθηκε για μια 15ετία, πριν αναλάβει η ίδια τα ηνία, εδώ και ενάμιση χρόνο.

Αναρωτηθήκαμε πόθεν η σχέση και το ενδιαφέρον του Γηροκομείου Αθηνών για το Οικουμενικό Πατριαρχείο και τον Παναγιώτατο. Και θυμηθήκαμε ότι το Γηροκομείο Αθηνών ανήκει στην Ελεήμονα Εταιρεία Αθηνών Γηροκομείο – Πτωχοκομείο.

Όμως, που είχαμε συναντήσει το όνομα της Εταιρείας;

Δεν ήταν πολύ παλιά, μόλις πριν 7 μήνες... Τον Μάρτιο, όταν στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών έγινε η τελετή παραχώρησης της χρήσης του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Πτωχοκομείου Αθηνών, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Στα ρεπορτάζ των ημερών διαβάζουμε, ότι η παραχώρηση έγινε «με τη συμβολή του Δήμου Αθηναίων και του δημάρχου Αθηναίων, Κώστα Μπακογιάννη, ο οποίος έδωσε το παρών».

Μάλιστα δύο μήνες μετά, στις 20 Μαΐου 2023, ο κ. Μπακογιάννης σε ειδική τελετή απένειμε στον Παναγιώτατο τον τίτλο του «Ευκλεούς Αθηναίου». Μια τιμητική διάκριση που θεσπίστηκε εκείνο το διάστημα και απνεμύθηκε για πρώτη φορά στον Οικουμενικό Πατριάρχη.

Στην τελετή ο κ. Μπακογιάννης, όλος υπερηφάνεια, δήλωσε:

«Σήμερα, ενώπιον του Παναγιωτάτου, και με τις ευλογίες του Μακαριότατου επισφραγίζεται και συμβολικά για πρώτη φορά στην Ιστορία, η παραχώρηση Ιερού Ναού στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, εδώ στην πρωτεύουσα. Το Πατριαρχείο απέκτησε το σπίτι του, την έδρα του, λίγα λεπτά από εδώ. Ο ναός του Αγίου Νικολάου στη Βασιλίσσης Σοφίας, ιδιοκτησία της Ελεήμονος Εταιρείας Αθηναίων, είναι



Ο Άγιος Γεώργιος στο Άλσος Προμπονά

κι επίσημα πλέον η βάση του Πατριαρχείου στην Αθήνα. Αποτελεί υπέρτατη τιμή για τον Δήμο Αθηναίων, για την Ελεήμονα Εταιρεία Αθηνών Γηροκομείο-Πτωχοκομείο, αλλά και για εμένα προσωπικά, που συμβάλαμε στη ρύθμιση μιας εκκρεμότητας σχεδόν 200 ετών».

Ως φαίνεται από τα παραπάνω το Γηροκομείο Αθηνών σχετίζεται με τον Οικουμενικό Πατριάρχη, από τον ναό του Αγίου Νικολάου που προσέφερε στο Πατριαρχείο, με παραχώρηση της χρήσης του για 30 χρόνια. Μια παραχώρηση στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έπαιξε ο Δήμαρχος Αθηναίων κ. Κώστας Μπακογιάννης.

Ο άλλος πρωταγωνιστής αυτής της παραχώρησης είναι ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών κ. Ιερώνυμος. Στην τελετή παραχώρησης ο Μακαριότατος είχε πει: «Η καθ' ἡμᾶς Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή, κατόπιν προτάσεως τῆς ἡμῶν Μετριότητος καὶ συγκαταθέσεως τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, ἀπεφάσισεν ὅπως παραχωρήσει εἰς τὸ Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον τὸν Ἱερόν Ναόν Ἁγίου Νικολάου Πτωχοκομείου, ἐπὶ τῆς λεωφόρου Βασιλίσσης Σοφίας, διὰ τὰς λειτουργικὰς ἀνάγκας τῆς καθ' Ὑμᾶς πρωτοθρόνου Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.»

Σε άλλες δηλώσεις του ο κ. Ιερώνυμος, τις ίδιες μέρες είχε πει: «Ήταν ένα αίτημα μεγάλο του Πατριαρχείου, εδώ και πολύ καιρό. Η Εκκλησία μας, η τοπική Εκκλησία, η Αρχιεπισκοπή μετά από πολύ περίσκεψη αποφάσισε και του έδωσε το ναό του Αγίου Νικολάου που είναι στο Κολωνάκι».

Παραπάνω, όπως διαβάσαμε από όσα είπε ο κ. Μπακογιάννης, ο ναός του Αγίου Νικολάου είναι ιδιοκτησία της Ελεήμονος Εταιρείας Αθηναίων, δηλαδή του Γηροκομείου Αθηνών. Άρα όπως φαίνεται, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών ικανοποίησε το αίτημα του Πατριαρχείου, το οποίο όπως είχε πει ο κ. Μπακογιάννης ήταν μια εκκρεμότητα 200 ετών, με ναό που ήταν ιδιοκτησία άλλου φορέα. Αυτό που θα λέγαμε «μνημόσυνο με ξένα κόλλυβα»!

Σε ρεπορτάζ των ημερών (ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΑ, Γιώργος Νόκος, 30/3/2023) διαβάζουμε, ότι η παραχώρηση του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Πτωχοκομείου Αθηνών «σημαίνει και το τυπικό τέλος μίας διαμάχης που είχε ξεκινήσει

ανάμεσα στις δύο Εκκλησίες, φτάνοντας μέχρι και το Συμβούλιο της Επικρατείας». Παρόμοια ρεπορτάζ δημοσιεύτηκαν και σε άλλα μέσα ενημέρωσης.

Η διαμάχη αφορούσε τον ναό του Αγίου Γεωργίου που βρίσκεται μέσα στο κτήμα Προμπονά (Πατήσια). Ο ναός μετά από μια αλληλουχία γεγονότων που είχαν την αφετηρία τους στην ασαφή διαθήκη του Δημητρίου Προμπονά, παραχωρήθηκε από τους εκτελεστές του κληροδοτήματος, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο και μέσω αυτού στη Πατριαρχική Μονή Βλατάδων.

Στη συνέχεια του ρεπορτάζ των ΠΑΡΑΠΟΛΙΤΙΚΩΝ διαβάζουμε: «Το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της Ελλάδας, με απόφασή του τον Οκτώβριο του 2018, είχε δικαιώσει το Οικουμενικό Πατριαρχείο και την Ιερά, Βασιλική, Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Βλατάδων, στην οποία υπάγεται ο ναός, αναφορικά με την απόφαση του Αρχιεπισκόπου Αθηνών να σφραγιστεί ο ναός και να λειτουργεί κατόπιν δικής του άδειας. Η υπόθεση του κτήματος Προμπονά είχε σταθεί αφορμή για να «παγώσουν» οι σχέσεις Οικουμενικού Πατριαρχείου και Αρχιεπισκοπής Αθηνών με την τελευταία να έχει προχωρήσει σε εξώδικα και προσφυγές.»

Ο καλά ενημερωμένος δημοσιογράφος Γιώργος Νόκος, στο ίδιο ρεπορτάζ αναφέρεται και στην εμπλοκή του Δημάρχου Αθηναίων στην υπόθεση:

«Μία απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων τον Νοέμβριο του 2021 για δωρεάν παραχώρηση προς την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών για 50 χρόνια του δικαιώματος χρήσης του παλαιού Ναΐσκου Αγίου Γεωργίου (...) είχε φέρει ξανά το ζήτημα στην επιφάνεια. Η συγκεκριμένη απόφαση είχε προκαλέσει τότε τη δυσφορία του Φαναρίου καθώς είχε θεωρηθεί πως ο Δήμος Αθηναίων είχε μπει ως «ενδιάμεσος», όπως επισήμαιναν εκκλησιαστικοί κύκλοι, έτσι ώστε να διευθετηθεί ένα ζήτημα υπέρ της Αρχιεπισκοπής. Παράλληλα, οι ίδιοι κύκλοι υποστήριζαν ότι δεν είχε δοθεί στο Οικουμενικό Πατριαρχείο ο χρόνος να εκφέρει τη δική του γνώμη».

Ανατρέξαμε στην απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου Αθηναίων, που αναφέρει το δημοσίευμα. Πρόκειται για την συνεδρίαση που έγινε στις 8 Νοεμβρίου 2021. Εκεί, στην Ημερήσια Διάταξη στο 3^ο θέμα διαβάζουμε:

- Έγκριση ή μη λήψης απόφασης, για την απονομή τιμητικής διάκρισης στην Αυτού Θειοτάτη Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίο.

Παρακάτω στο 18^ο θέμα, διαβάζουμε:

- Έγκριση ή μη για τη δωρεάν παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης του παλαιού ναΐσκου Αγίου Γεωργίου και του νέου τρισυπόστατου Ναού Αγίου Γεωργίου, Αγίων Αναργύρων και Αγίας Φωτεινής, μετά των βοηθητικών χώρων που βρίσκονται στο Άλσος Προμπονά, για χρονικό διάστημα 50 έτη, προς την Ιερά Αρχιεπισκοπή Αθηνών.

Φαίνεται τουλάχιστον οξύμωρο, ότι στη συνεδρίαση που αποφασίστηκε η τιμήση του Οικουμενικού Πατριάρχη, λήφθηκε και η απόφαση να παραχωρηθεί στην Αρχιεπισκοπή Αθηνών, ο επίμαχος ναός στο κτήμα Προμπονά.

Όμως δεν μπορούμε να πιστέψουμε ότι ο Δήμαρχος Αθηναίων, είχε την πρόθεση να χλευάσει τον Οικουμενικό Πατριάρχη, αποφασίζοντας να τον τιμήσει ως «Ευκλείη



Άγιος Νικόλαος Πτωχοκομείου

Αθηναίο» και την ίδια ώρα να παραχωρήσει έναν ναό, για τον οποίο υπήρχε διαμάχη Αρχιεπισκοπής Αθηνών – Φαναρίου, στην πρώτη εκ των δύο πλευρών. Γι' αυτό εκτιμούμε ότι οι εν λόγω αποφάσεις, σχετίζονται με κάποιες παρασκηνιακές διαβουλεύσεις, στις οποίες φαίνεται ότι πολιτικοί παράγοντες της Ελλάδας, είχαν βαρύνοντα ρόλο.

Ο λόγος της παρέμβασης αυτών των παραγόντων, ήταν ότι σε εκείνη την συγκυρία, είχε μεγάλη σημασία να μην τιναχθούν στον αέρα οι σχέσεις Οικουμενικού Πατριαρχείου – Εκκλησίας της Ελλάδος, για ένα φαινομενικά ασήμαντο θέμα, όπως τα δικαιώματα ιδιοκτησίας ή χρήσης ενός ναού. Να υπενθυμίσουμε ότι εκείνη την περίοδο, ενώ κάποιες Ορθόδοξες Εκκλησίες αμφισβητούσαν την απόφαση του Οικουμενικού Πατριαρχείου για την αυτοκεφαλία της Ουκρανικής Εκκλησίας, η Εκκλησία της Ελλάδος στήριξε το Φανάρι. Μια στάση που επιθυμούσε και γι' αυτό ικανοποίησε πρωτίστως την κυβέρνηση της Ελλάδας.

Οπωσδήποτε είναι πολύ σημαντικό και αποτελεί διακαής επιθυμία μας, να υπάρχει σύμπνοια μεταξύ Οικουμενικού Πατριαρχείου και Εκκλησίας της Ελλάδος. Από την άλλη, εμείς οι λαϊκοί, σε αρκετές περιπτώσεις «διαβάζουμε» με διαφορετικό τρόπο τα γεγονότα που αφορούν εκκλησιαστικές υποθέσεις. Ειδικά όσοι αγαπάμε το Οικουμενικό Πατριαρχείο, «διαβάζουμε» τα γεγονότα με μια περαιτέρω ευαισθησία, για τα δίκαια του Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Στην προκειμένη περίπτωση, η δική μας 'ανάγνωση' είναι, ότι στο θέμα του Ι. Ναού του Αγίου Γεωργίου (Προμπονά) οι πολιτικές και πολιτειακές δυνάμεις βάρυναν στην ζυγαριά, υπέρ της Αρχιεπισκοπής Αθηνών. Και ως 'αντίδωρο', προώθησαν την παραχώρηση του Ι. Ναού Αγίου Νικολάου (Πτωχοκομείου) στο Οικουμενικό Πατριαρχείο.

Η πρόσφατη επίσκεψη του Παναγιώτατου στο Γηροκομείο Αθηνών, συμπτωματικά έγινε λίγες μέρες πριν από την εκλογική ήττα του κ. Μπακογιάννη. Σε αυτή τη συγκυρία, η σκέψη μας πήγε στα πεπραγμένα του απερχόμενου Δημάρχου και στην ανάμιξη του στην υπόθεση του Ι. Ναού Αγίου Γεωργίου (Προμπονά).

Τελειώνοντας θα σημειώσουμε ότι από αυτή την «ανεπιθύμητη» διαμάχη Αρχιεπισκοπής Αθηνών – Οικουμενικού Πατριαρχείου, βγήκε και κάτι θετικό, σε ό,τι αφορά τα δίκαια του Πατριαρχείου. Αναφερόμαστε στο σκεπτικό της απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας. Γιατί είναι θετική η απόφαση, θα αναφερθούμε σε άλλο άρθρο.

Γρηγόρης Κεσίσογλου



Γράμμα από την Πόλη

Στις 11 Σεπτεμβρίου 2023 ξεκίνησε φέτος το νέο σχολικό έτος και είχα υποσχεθεί ότι θα αναφερθώ όπως κάθε χρόνο στα εκπαιδευτικά αλλά ο πόλεμος στη Μ. Ανατολή μας αναστάτησε και εδώ ως μειονότητας και κυρίως βέβαια την εβραϊκή, η οποία βρίσκεται σε μεγάλη αναστάτωση καθότι είναι ο πρώτος στόχος στις διαδηλώσεις που γίνονται. Ευχόμαστε να λήξει και αυτός ο πόλεμος και να ηρεμήσουν λίγο τα πνεύματα.

Και ερχόμαστε στα στατιστικά στοιχεία των σχολών μας. Στο Ζάππειο που έχει όλες τις βαθμίδες φοιτούν συνολικά 138 μαθητές, νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο και λύκειο.

Στο Ζωγραφείο Γυμνάσιο και Λύκειο 70 μαθητές, Μεγάλη του Γένους Σχολή Γυμνάσιο και Λύκειο 38 μαθητές, Πρίγκηπος Δημοτικό 3 μαθητές, Ίμβρος 49 μαθητές Νηπιαγωγείο, Δημοτικό Γυμνάσιο και Λύκειο με γενικό σύνολο 298 μαθητές.

Επίσης φέτος έχουμε και 2 παιδικά εργαστήρια που δραστηριοποιήθηκαν στην Αγία Τριάδα του Πέρα και στην Χαλκηδόνα (για πρώτη χρονιά) και πραγματικά προσφέρουν πολλά. κυρίως στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε μικρά παιδιά που προέρχονται από μεικτούς γάμους, με συνολικό αριθμό 30 μαθητές.

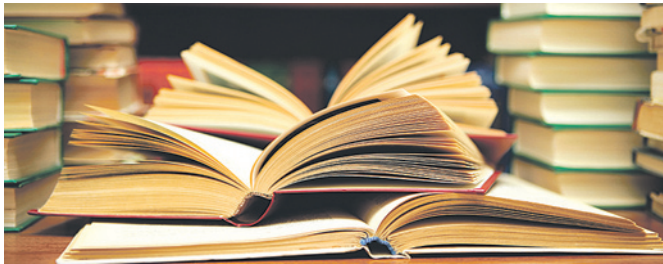
Φέτος ένας νεωτερισμός είναι η καθιέρωση του μαθητικού συσσιτίου Αγίας Τριάδος, δωρεά για όλους τους μαθητές Ζαππείου και Ζωγραφείου. Αναδιοργανώθηκε το συσσίτιο, προσελήφθη ειδικό προσωπικό και όλοι οι μαθητές γευματίζουν κάθε μέρα.

Ο αριθμός των μαθητών είναι ικανοποιητικός και κυρίως ότι οι περισσότεροι γονείς με πόθο και σεβασμό στην ιστορία μας εγγράφουν τα παιδιά τους στα σχολεία μας.

Φέτος ένας νεωτερισμός είναι η καθιέρωση του μαθητικού συσσιτίου Αγίας Τριάδος, δωρεά για όλους τους μαθητές Ζαππείου και Ζωγραφείου. Αναδιοργανώθηκε το συσσίτιο, προσελήφθη ειδικό προσωπικό και όλοι οι μαθητές γευματίζουν κάθε μέρα. Τα έξοδα αντιμετωπίζονται από τις κοινότητες που ευπορούν και την ευθύνη την έχει η κοινότητα Σταυροδρομίου. Βέβαια και οι γονείς που έχουν την θέληση και την δυνατότητα προσφέρουν τις δωρεές τους.

Το γράμμα γράφτηκε στις 25 Οκτωβρίου και φέτος στις 29 Οκτωβρίου εορτάζονται τα 100 χρόνια της Τουρκικής Δημοκρατίας, αλλά δεν παρατηρούμε και μεγάλη κίνηση για τον εορτασμό, οι παλαιότεροι που γιορτάσαμε τα 30-40-50 κλπ. αναμέναμε μεγαλύτερη κινητοποίηση, αλλά κυρίως ο πόλεμος στη Μ. Ανατολή συντέλεσε να ακυρωθούν αρκετές εκδηλώσεις.

Ας ευχηθούμε ότι όλα θα πάνε καλύτερα και ευχόμαστε ηρεμία, υγεία και ευημερία σε όλους τους αγαπητούς αναγνώστες της Ανατολής. Γεια σας.



εκδόσεις - βιβλία

ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ – ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ

Στην βιβλιογραφία που αφορά την Καππαδοκία, προστέθηκε ένα σημαντικό ανθολόγιο με τον τίτλο «ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑ – ΜΙΚΡΑ ΑΣΙΑ, Ιστορία – Θεολογία – Φιλολογία – Τέχνη – Αρχαιολογία – Λαογραφία». Το δύσκολο έργο της συλλογής των εργασιών που δημοσιεύονται στον τόμο και την επιμέλεια τους ανέλαβαν οι Χρήστος Μπαλόγλου και Γεώργιος Τσουότσος.

Ο τόμος όπως διευκρινίζει και ο υπότιτλος του, απαρτίζεται από κείμενα ποικίλης θεματολογίας, αρκετά εκ των οποίων θεολογικού – θρησκευτικού και ιστορικού περιεχομένου.

Μεταξύ αυτών θα σημειώσουμε τα παρακάτω, που παρουνιάζουν – κατά την κρίση μας – ένα ενδιαφέρον λόγω της σχετικά σπάνιας αναφοράς τους στην βιβλιογραφία:

- Χρήστος Π. Μπαλόγλου: Τα βιβλικά δεδομένα για την

εισαγωγή του Χριστιανισμού στην Καππαδοκία.

- Θεοφάνης Λ. Δρακόπουλος: Εισαγωγικό στο ιστορικό παράδοξο του Ουλφίλα.

- Μαρία Ρώτα: Το τέλος της διαμάχης των Ευνούχων: Η στάση του Σταυρακίου εναντίον του Αετίου στην Καππαδοκία (Ιούνιος 800).

- Κωνσταντίνος Μ. Νίγδελης: ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ, Ιερός Ναός Αρχαγγέλων Γαβριήλ και

Μιχαήλ. Γιαναρτάς Κιλισέ - Εκκλησία του Καιγόμενου Λίθου

- Μελέτης Η. Μελετόπουλος: Αβροτέλης Ελευθερόπουλος (1869-1963): Το μακρύ οδοιπορικό ενός Καππαδόκη κοινωνιολόγου στην Ευρώπη και στην Ελλάδα.

- Γιώργος Α. Τσουότσος: Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο (1930) και Παπα-Ευθύμ. Μια άγνωστη Συνέντευξη του Χρήστου Αγγελολάτη.

Οι εργασίες του βιβλίου, καλύπτοντας ένα ευρύ φάσμα θεματολογίας και χρονική περίοδο από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, συμβάλλουν να αντιληφθούμε και να γνωρίσουμε βαθύτερα, τους πολλαπλούς δεσμούς του Ελληνικού και Χριστιανικού πολιτισμού, με τον χώρο της Καππαδοκίας.



ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Ἡ ἔναρξις τακτικῆς λειτουργίας τοῦ Ἱ. Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Σμύρνης



Ἐπραγματοποιήθη τὴν Κυριακὴν, 15ην Ὀκτωβρίου ἐ.ἔ., ἡ ἔναρξις τῆς τακτικῆς λειτουργίας τοῦ ὑπὸ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας παραχωρήθεντος εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ναοῦ τῆς SANTA MARIA ἐν Κόνακ Σμύρνης, διὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Σμύρνης.

Τὸ ἀπόγευμα τοῦ Σαββάτου, 14ης ἰδίου, ἐτελέσθη ὁ Μέγας Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σμύρνης κ. Βαρθολομαίου, ὁ ὁποῖος ἐχοροστάτησε καὶ τὴν ἐπομένην, Κυριακὴν, 15ην ἰδίου, κατὰ τὸν Ὅρθρον καὶ προεξήρχε τῆς Θείας Λειτουργίας, ἐν μέσῳ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος ἐκ μελῶν τῆς Ὁρθοδόξου Κοινοτήτος Σμύρνης.

Κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν παρέστησαν οἱ Ὅσιοι. κ. Ireneusz Bohinski, ἐκ προσώπου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῶν ἐν Σμύρνῃ Ρωμαιοκαθολικῶν, καὶ κ. Apollinaire Bahinde, ἐκ προσώπου τοῦ Τάγματος τῶν Φραγκισκανῶν, διατελέσας κατὰ τὸ παρελθὸν ἐφημέριος τοῦ Ναοῦ τῆς SANTA MARIA, καὶ ἐκκλησιάσθησαν ὁ Ἐντιμ. κ. Ἀλέξανδρος Κώνστας, Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐν Σμύρνῃ, ἡ Εὐγεν. κ. Mioara Stefan, Γενικὴ Πρόξενος τῆς Ρουμανίας ἐν Σμύρνῃ, καὶ ἡ Εὐγεν. κ. Makvala Kharebava, ἐκ προσώπου τῆς ἐν Ἀγκύρᾳ Διπλωματικῆς Ἀρχῆς τῆς Γεωργίας, διαμένουσα ἐν Σμύρνῃ.

Μετὰ τὴν Ἀπόλυσιν τῆς Θείας Λειτουργίας ὁ Σεβ. κ. Βαρθολομαῖος ἐξέφρασε τὰς θερμὰς αὐτοῦ εὐχαριστίας πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην Βαρθολομαῖον, διότι ἀπὸ πρώτης στιγμῆς κατενόησε τὴν ἀνάγκην τῶν Ὁρθοδόξων τῆς Σμύρνης καὶ ἐνωτίσθη τὸ αἴτημα τοῦ Ποιμενάρχου τῶν διὰ τὴν ἀπόκτησιν ἑνὸς Ναοῦ, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξυπηρετῇ τὰς πνευματικὰς τῶν ἀνάγκας, καὶ τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν, ἰδίᾳ δὲ τὸ Τάγ-

μα τῶν Φραγκισκανῶν, οἱ ὁποῖοι ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ προτροπὴν τοῦ Πάπα Ρώμης Φραγκίσκου, ἀσμένως ἀποδεχθέντος τὴν σχετικὴν παράκλησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, παρεχώρησαν τὸν Ναόν. Εἰς μίαν ἀποστροφὴν μάλισα τοῦ λόγου του ἀνέφερε χαρακτηριστικῶς ὅτι «ἡ συμμετοχὴ πυκνοῦ ἐκκλησιάσματος, ὡς δυνάμεθα σήμερον ἰδίῳις ὄμμασι νὰ διαπιστώσωμεν κατὰ τὴν τελεσθεῖσαν Θείαν Λειτουργίαν τῆς Κυριακῆς ταύτης, ἡ ὁποία δὲν ἀποτελεῖ ἰδιαίτεραν ἡμέραν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἑορτολογίου, ἀποδεικνύει τὴν ἀνάγκην ὑπάρξεως Ὁρθοδόξου Ναοῦ, ἀνταποκρινόμενου εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ ἐν Σμύρνῃ διαβιοῦντος Ὁρθοδόξου ποιμνίου».

Εἰς ἔνδειξιν δὲ σεβασμοῦ καὶ τιμῆς τόσον πρὸς τὴν γενναιόδωρον χειρονομίαν ταύτην τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας ὅσον καὶ πρὸς τὴν μακρὰν ἱστορίαν (ἀπὸ τοῦ 1692 κ. ἐξ.) τοῦ ἐξαιρετοῦ ἀρχιτεκτονικῆς μνημειακοῦ τούτου Ναοῦ τῆς SANTA MARIA, γνωριζομένου τοῖς πᾶσιν ὡς ἀφιερωμένου εἰς τὴν Θεοτόκον, ἀνεκοίνωσεν ὅτι ὁ Ναὸς οὗτος θὰ συνεχίσῃ νὰ εἶναι ἀφιερωμένος εἰς τὴν Παναγίαν Μητέρα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ θὰ τιμᾶται εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου, τῆς ἐτησίας αὐτοῦ πανηγύρεως ἀγομένης τὴν 15ην Αὐγούστου, καὶ θὰ ἀποτελῇ τὸν Μητροπολιτικὸν Ἱερὸν Ναὸν τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Σμύρνης.

Αἱ καθημεριναὶ Ἱεραὶ Ἀκολουθίαι θὰ τελοῦνται κανονικῶς καὶ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου καὶ εἰς τὸν Ἱ. Ν. Ἀγ. Φωτεινῆς, ἡ δὲ Θεία Λειτουργία τῶν Κυριακῶν καὶ τῶν μεγάλων ἐορτῶν μόνον εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν, τῶν δὲ ὑπολοίπων ἡμερῶν καὶ εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἀγ. Φωτεινῆς, κατὰ τὸ ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως πρόγραμμα.

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΡΕΤΖΕΠ ΤΑΓΙΠ ΕΡΝΤΟΓΑΝ

Η επιστολή στάλθηκε στην τουρκική γλώσσα, στις 4/9/2023, από την
Οικουμενική Ομοσπονδία Κωνσταντινουπολιτών

Σας απευθύνουμε την επιστολή αυτή ως πολίτες της Τουρκίας που έχουμε εξαναγκαστεί σε εκπατρισμό την περίοδο 1955-2003. Η Ομοσπονδία μας εκπροσωπεί όλους τους εκπατρισμένους Ρωμιούς της Πόλης που μηδενός εξαιρουμένου αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την γενέτειρα του πόλη παρά την θέληση του.

Ξεκινήσαμε την προσπάθεια επικοινωνίας με τις επίσημες αρχές της Τουρκίας αρχίζοντας με την επιστολή που σας είχαμε στείλει το 2008 και ακολούθησε η συνάντησή μας τον Μάιο του έτους 2010.

Την περίοδο 2010-2018 έγιναν πολλές προσπάθειες προς τα Υπουργεία Παιδείας, Εσωτερικών και Εξωτερικών από πλευράς μας για την επίλυση των προβλημάτων που έχουν προέλθει από πράξεις κυβερνήσεων πριν από την δική σας.

Υπήρξατε ο πρώτος ηγέτης της Τουρκίας που αρκετές φορές δημόσια αναγνωρίσατε τις αδικίες που έχουμε υποστεί όλη την περίοδο 1923 - 2003 με αποτέλεσμα ενώ με την ίδρυση της Ρεπουμπλικανικής Τουρκίας ο πληθυσμός μας στην Πόλη ήταν 130.000 σήμερα είναι μόλις 2.000 και ίσως λιγότερο, που ζει στην Πόλη.

Το 98% της Κοινότητας μας είναι εκπατρισμένο σε πολλές χώρες της Ευρώπης και της Αμερικής.

Έχουμε δημόσια δηλώσει την αναγνώριση μας ότι έχετε προβεί σε θετικά μέτρα προς την Κοινότητα μας όπως:

- Καταργήσατε το 2004 την Επιτροπή επί Μειονοτήτων (Azınlıklar Taalí Komisyonu) που από το 1962 όταν ιδρύθηκε από τον τότε πρωθυπουργό Ισμέτ Ίνονου, έχοντας υπερεξουσίες, οργάνωσε και σχεδίασε σκληρά μέτρα κατά της Κοινότητας μας.

- Για πρώτη φορά άρτηκαν οι εντολές προς τους δικαστές να μην δικάζουν κατά τον νόμο και την συνείδηση τους, ενώ μέχρι τότε με εντολές της παραπάνω Επιτροπής οι δικαστές αναγκαζόταν να μην εφαρμόσουν τον νόμο με την επίκληση του «εθνικού συμφέροντος».

- Για πρώτη φορά δείξατε τον πρέποντα σεβασμό προς τον Οικουμενικό μας Πατριάρχη και το Πατριαρχείο ενώ συνέβαινε το αντίθετο μέχρι τότε.

- Προσπαθήσατε να λύσετε τις μεγάλες αδικίες που υπέστησαν τα Βακούφια μας ιδίως με την μαζική κατάσχεση των περιουσιών τους το 1974 με την επίκληση ότι τα μέλη των μειονοτήτων αν και είναι πολίτες της Τουρκίας όμως είναι και ξένοι. Βέβαια μόνο το 25% των κατασχεθέντων επιστράφηκε και στο θέμα αυτό υπάρχουν σοβαρές εκκρεμότητες, όπως τα 24 μαζμπούτ βακούφια μας αλλά και η κατάσχεση από μια οικογένεια απογόνων του Ευθύμ Ερένερολ στην συνοικία Καράκιοϊ 3 εκκλησιών μας.

- Για πρώτη φορά από το 1923 στην εκπατρισμένη Κοινότητα μας δόθηκε ανθρωπιστική βοήθεια στο Πρόγραμμα Κοινωνικής Αλληλεγγύης μας την περίοδο 2018 - 2021 που μας βοήθησε σημαντικά στο να περιθάλψουμε τους συμπολίτες που είναι σε ένδεια που οφείλεται εν πολλοίς στις συνέπειες του βίαιου εκπατρισμού που έχουμε υποστεί.



Σκηνή από τις Απελάσεις των Κωνσταντινουπολιτών 1964-65, πάνω στην γέφυρα των Κήπων. Η Οι.Ομ.Κω αγωνίζεται για την αποκατάσταση των αδικιών που υπέστησαν οι Κωνσταντινουπολίτες

- Την περίοδο 2014 - 16 υποστηρίχθηκαν προγράμματα μας για να επισκεφθούν την χώρα των προγόνων τους οι νέοι μας.

Όμως είμαστε υποχρεωμένοι να τονίσουμε ότι στο πιο σοβαρό πρόβλημα που είναι η επιβίωση της Κοινότητας δηλαδή το να έχει παρουσία στην Πόλη, δεν έχει υπάρξει καμιά ουσιαστική πρόοδος.

Σήμερα στην Κοινότητα μας που ζει στην Πόλη ο αριθμός των θανάτων κάθε χρόνο είναι περίπου 50 ενώ οι γεννήσεις είναι 5-10 το περισσότερο. Είναι προφανές ότι με τα δεδομένα αυτά σε μια δεκαετία η Κοινότητα μας θα αριθμεί μερικές εκατοντάδες. Επειδή κατά περιόδους θέτουμε ανοικτά το ερώτημα προς τους ιθύνοντες συνομιλητές μας στην Τουρκία: «θέλετε να επιβιώσει η Κοινότητα μας στην Πόλη» και λαμβάνουμε θετική απάντηση θεωρούμε υποχρέωση μας να τονίσουμε ότι η μόνη και μοναδική λύση για να μην συμβεί η πλήρης εξαφάνιση της Κοινότητας μας είναι να υπάρξουν ουσιαστικά κίνητρα για τον επαναπατρισμό νέων, υπό προϋποθέσεις όπως:

- Λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχει ένα χάσμα 2 γενεών από τον αναγκαστικό εκπατρισμό μας και επειδή κατά την περίοδο 1960 - 2003 υπήρξε συστηματική αφαίρεση των υπηκοοτήτων των μελών, είναι ελάχιστες οι περιπτώσεις νέων μας που μπορούν να αποκτήσουν την υπηκοότητα με το παρόν νομικό πλαίσιο να είναι ένας από τους γονείς με τουρκική υπηκοότητα κατά την γέννηση ενός παιδιού.

- Μη έχοντας υπηκοότητα οι νέοι μας και με τις δυσκολίες απόκτησης άδειας παραμονής και εργασίας απογοη-

τεύονται εύκολα και εγκαταλείπουν την προσπάθεια.

- Οι προτάσεις μας να δημιουργηθεί ένα ερευνητικό κέντρο σε τεχνολογικά θέματα ώστε οι επαναπατρισμένοι νέοι μαζί με γηγενείς να βρίσκουν εργασία δεν απαντήθηκε ποτέ.

- Ενώ έχουμε το δικαίωμα ως πολίτες της χώρας να ψηφίζουμε για τον Πρόεδρο της χώρας και την Βουλή μας απαγορεύεται να ψηφίσουμε στα Βακούφια μας που είναι και δημιουργήματα των προγόνων μας και πολλοί από εμάς τα υποστηρίζουμε σε συνεχή βάση.

- Το μεγαλύτερο Βακούφι μας το Βαλουκλή έχοντας για 32 χρόνια μια μη-εκλεγμένη διοίκηση κατά παράβαση των νόμων του Κράτους έχει κρατήσει αρνητική στάση προς όλους συμπολίτες μας που αιτήθηκαν να εργασθούν στο Ίδρυμα αυτό. Έχουμε πολλά παραδείγματα αιτήσεων από ιατρούς που το πτυχίο τους αναγνωρίστηκε από την Τουρκία αλλά ποτέ δεν απαντήθηκαν οι αιτήσεις τους από το Βακούφι Βαλουκλή.

- Οι προτάσεις μας για πρόσληψη σε δημόσιες υπηρεσίες μελών της Κοινότητας μας δεν εξετάστηκε ποτέ, που δείχνει ακόμα ότι ο διορισμός ενός χριστιανού σε δημόσια θέση (εκτός πανεπιστημίων) παραμένει ζήτημα ταμπού σε αντιλήψεις ορισμένων ιθυνόντων, σε αντίθεση με ότι συνέβαινε επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας την περίοδο 1860-1908.

- Ο πρόσφατος Κανονισμός εκλογών στα Βακούφια μας υπήρξε ιδιαίτερα σκληρός προς την Κοινότητα μας αφού μόνο στην περίπτωση μας ίσχυσε η αδυναμία ψήφου σε όλα τα Βακούφια.

Είναι σε όλους γνωστό ότι τραύματα όπως των γεγονότων της 6-7/9/1955 που συμπληρώθηκαν 68 χρόνια, η αφαίρεση κάθε αστικού δικαιώματος με μυστικά διατάγματα και ο αναγκαστικός εκπατρισμός σε μια κοινότητα, όσα χρόνια και να περάσουν, όχι μόνο δεν ξεχνιέται αλλά

και μεταδίδεται στις επόμενες γενιές.

Για τον λόγο αυτό το ζητούμενο από τις αρχές του Κράτους είναι οι πρωτοβουλίες που θα εξασφαλίσουν την αναζωογόνηση μιας κοινότητας όπως η δική μας. Συγκεκριμένα ζητάμε:

1- Να αντιμετωπιστεί το θέμα της απόκτησης υπηκοότητας σε απογόνους γεννηθέντων στην Τουρκία πέρα από τους περιορισμούς που σήμερα υφίστανται για την απόκτηση υπηκοότητας της Τουρκίας. Ως ενδιάμεση λύση θα μπορούσε γίνει ειδική ρύθμιση με διατάξεις που αφορούν τις άδειες παραμονής και εργασίας.

2- Την διαμόρφωση ενός προγράμματος επιστροφής της νέας γενιάς με ειδικά μέτρα όπως:

(α) Διαμόρφωση και χρηματοδότηση από την Τουρκία ειδικού Προγράμματος του Επαναπατρισμού νέων των οποίων οι γονείς πρόγονοι κατάγονται από την Πόλη/Ιμβρο/Τένεδο. Οι διαδικασίες του παλαιότερου Προγράμματος «Yurda Dönüş Araştırma Burs Programı» του Υπουργείου Βιομηχανίας και Τεχνολογίας προσαρμοσμένο στην περίπτωση μας μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο οδηγό.

(β) Διαμόρφωση ειδικού Προγράμματος για την χορήγηση υποτροφιών σε νέους να σπουδάσουν σε Πανεπιστήμια της Τουρκίας.

(γ) Την συνεργασία με κρατικό Πανεπιστήμιο ή Ερευνητικό Κέντρο για την ίδρυση ενός νέου ερευνητικού - αναπτυξιακού κέντρου όπου θα απασχολούνται ορισμένοι από τους επιστρέφοντες νέους...

3- Για όσα μέλη της εκπατρισμένης κοινότητας διατηρούν δεσμούς με την Κοινότητα της Πόλης η συμμετοχή τους στις εκλογές των Βακουφίων.

4- Τον ορισμό αρμόδιας αρχής που θα επιλύει προβλήματα του επαναπατρισμού ανεξάρτητα ηλικίας και στην οποία θα δοθεί η δυνατότητα με απόφαση σας να λύνει τα προβλήματα που αντιμετωπίζονται.

ΜΕΓΑΛΩΝΥΜΟΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΣΤΑΥΡΟΔΡΟΜΙΟΥ

Στο πλαίσιο της διαφάνειας καθώς και της ορθής ενημέρωσης της Ρωμαϊκής Κοινότητας, η Μεγαλώνυμος Κοινότητα Σταυροδρομίου πληροφορεί την Ομογένεια μας ότι στην περιοχή Ντολάπντερε κατέχει ένα μικρό ακίνητο (41μ²) το οποίο δεν μπορούσε να εκμεταλλευτεί και να αναγειρεί οικοδομή εξ αιτίας της μικρής του έκτασης.

Πέτυχε όμως συνεργασία με τον ιδιοκτήτη του διπλανού — επίσης μικρού— κινήτου, ώστε εταιρικά να ανεγερθεί πολυκατοικία τεσσάρων ορόφων, από τους οποίους οι δύο θα περιέλθουν στην κυριότητα της Ομογένειας.

Το έργο θα πραγματοποιηθεί με αυτεπιστασία και το ύψος της δαπάνης θα ανακοινωθεί με την πρόοδο των διαδικασιών. Καθώς όμως η Κοινότητά μας αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση των απαιτούμενων οικονομικών πόρων δηλώνουμε πως είμαστε πρόθυμοι να συνεργαστούμε και πάλι με κάποια ελληνορθόδοξη κοινότητα είτε με τη μορφή δανείου είτε με την πώληση ενός διαμερίσματος.

Η ανέγερση προγραμματίζεται να ολοκληρωθεί σε 18 μήνες. Μετά την αποπεράτωση του έργου τα δύο διαμερίσματα που θα μας δοθούν θα διατεθούν σε οικογένειες της Ομογένειας, οι οποίες αποδεδειγμένα έχουν ανάγκη.

Η Εφοροεπιτροπή της Κοινότητας μπορεί να παρέχει οποιαδήποτε πληροφορία της ζητηθεί σε κάθε Ομογενή συμπολίτη μας με δικαίωμα ψήφου στα ιδρύματά μας, μετά από προγραμματισμένο ραντεβού, που θα δοθεί από τη γραμματεία της, στα γραφεία της Κοινότητας.





Γράφει η
Έλενα Κοβάτση Ουγκάν

ΤΟ ΠΕΡΑ (Beyoğlu) ΞΕΧΑΣΜΕΝΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

Ο Εν Κωνσταντινούπολει Ελληνικός Φιλολογικός Σύλλογος

Μέρος 22ο

Είχαμε μπει στο θέμα εκπαίδευσης στο 20^ο μας Μέρος και είχαμε αρχίσει με τα πρώτα σημαντικά ιδρύματα που είχαν ανοίξει στο Πέρα. Τώρα πριν να ξεκινήσουμε με τα πρώτα σχολεία της περιοχής, δεν θέλω να παραβλέψω ένα πολύτιμο ίδρυμα που συνέβαλε στην εκπαίδευση της κοινωνίας, τουλάχιστον όσο τα σχολεία, με μια πλούσια βιβλιοθήκη που το περιεχόμενο του δύσκολα θα συγκεντρωνόταν ακόμη και σήμερα, ένα ίδρυμα που δυστυχώς δεν επιβίωσε, τον Ελληνικό Φιλολογικό Σύλλογο της Πόλεως.

Η διακήρυξη του διατάγματος Τανζιμάτ επέτρεψε πολλές πολιτιστικές εξελίξεις, όπως η εμφάνιση πολλών συλλόγων στον τομέα της εκπαίδευσης και του πολιτισμού. Ο Βασιάδης υπογραμμίζει ότι αυτές οι συλλογικότητες, που δεν περιορίζονταν μόνο στις Ελληνικές και Τουρκικές, αλλά εμφανίστηκαν και στις υπόλοιπες μειονότητες, με την οργάνωσή τους από τα μέσα του 19^{ου} αιώνα, συνέβαλαν πολύ στο πνευματικό περιβάλλον της Κωνσταντινούπολης, έγιναν ακρογωνιαίος λίθος του Οθωμανικού πνευματικού κόσμου, και αλληλεπίδρασαν με τις άλλες κοινότητες. Ιδιαίτερη σημασία, λοιπόν, έχει εδώ ο Φιλολογικός Σύλλογος, λόγω της μακροβιότητας και του εκτενούς πεδίου της επίδρασης του.

Ίδρυση και στόχος του Συλλόγου

Τον Μάρτη του 1861, στο σπίτι του Σπυρίδωνα Μαυρογένη, προσωπικό ιατρό του Σουλτάνου Αβδουλχαμίτ Β', ο Ηροκλής Βασιιάδης και οι Αριστείδης Παλαιολόγος συμφωνούν να ιδρύσουν μια λογοτεχνική εταιρεία με στόχο να πραγματοποιηθούν γλωσσικές και φιλολογικές σπουδές, να μελετηθούν λογοτεχνικά θέματα για την ανάπτυξη του Ελληνικού πολιτισμού. Σύμφωνα με τον κανονισμό του Συλλόγου, τα θέματα αυτά δεν θα περιείχαν πολιτικά στοιχεία!

Τα μέλη του αποτελούνταν από ιατρούς έως εμπόρους, από τραπεζίτες έως δασκάλους και εκτός από «τακτικά μέλη» που παραβρίσκονταν σε εκδηλώσεις και συναντήσεις, υπήρχαν και «επίτιμα μέλη» και μέλη εκτός της Πόλεως που συνέβαλαν με τα άρθρα τους.



Το Σισμανόγλειο Μέγαρο (αριστερά) η πρώτη έδρα του Φιλολογικού Συλλόγου και η έδρα που μεταφέρθηκε μετά αλλά δεν σώζεται σήμερα

Η πρώτη έδρα του Συλλόγου ήταν το κτήριο του Ελληνικού προξενείου στο Πέρα. Μια από τις δραστηριότητες του Συλλόγου ήταν και οι δημόσιες διαλέξεις με θέματα φυσικής, χημείας, ψυχολογίας, ιστορίας, αρχαίας και σύγχρονης φιλολογίας, που δημοσιεύονταν και στο περιοδικό που εξέδιδε ο Σύλλογος.

Η αρχαιολογική επιτροπή του Συλλόγου, πρωτοστάτησε στην παρουσίαση σημαντικών μελετών. Δημοσιεύθηκαν περισσότερα από 250 άρθρα, στο περιοδικό του Συλλόγου, με ένα από τα πιο πολύτιμα έργα τον αρχαιολογικό χάρτη των χερσαίων τειχών της Κωνσταντινούπολης.

Ο Χάρης Εξερτζόγλου, στο βιβλίο του που έχει δημοσιευτεί και στα Τουρκικά, τονίζει ιδιαίτερα τα εκπαιδευτικά έργα του Συλλόγου. Εξετάζει λεπτομερώς την ανάγκη στήριξης των ιδιαίτερα φτωχών επαρχιακών σχολείων στην Ανατολή και τα Βαλκανικά εδάφη της αυτοκρατορίας, και κάνει σημαντικά βήματα προς την βελτίωση της σχολικής εκπαίδευσης, της οικονομικής υποστήριξης των σχολείων και την βελτίωση του σχολικού δικτύου.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του Συλλόγου ήταν και οι σχέσεις του με την Οθωμανική κρατική διοίκηση.

Είναι γνωστό ότι ιδιαίτερα από το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, οι ιθύνοντες της Ρωμαϊκής κοινότητας που διακρίνονται κοινωνικο-οικονομικά, αναλαμβάνουν υπηρεσίες στην Οθωμανική κρατική διοίκηση και δημιουργούν στενές σχέσεις με τα ανώτατα κλιμάκια της διοίκησης, αλλά επίσης με την επίδραση της χρηματοοικονομικής δομής της εποχής ανέρχονται οικονομικά και δημιουργούν στενές



Γεώργιος Ζαρίφης



ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΡΟΧΑΗΣ ΒΑΣΙΛΑΔΗΣ.
‘Ο έν Κωνσταντινουπόλει Λόγιος.

χρηματοοικονομικές σχέσεις με το Οθωμανικό κράτος.

Τέτοιοι σύλλογοι αποτελούσαν πεδίο δράσης και υποστήριξης, όχι μόνο για επιστήμονες της εποχής, αλλά και για ευεργέτες επιχειρηματίες, των οποίων ο στόχος ήταν να υποστηρίξουν την έρευνα καλλιτεχνών, των καθηγητών των Ελλήνων, Τούρκων και υπολοίπων μειονοτήτων, για την βελτίωση της εκπαιδύσεως και διαμορφώσεως. Ο Γεώργιος Ζαρίφης, γνωστός ως ταμίας και φίλος του Σουλτάνου, ήταν ένας από τους μεγαλύτερους οικονομικούς υποστηρικτές του Συλλόγου, όπως και σε πολλές πρωτοβουλίες της Ρωμαϊκής κοινότητας.

Το περιοδικό του Συλλόγου είναι η κύρια πηγή μας για να γνωρίσουμε τις περισσότερες δραστηριότητες του, σήμερα. Εδώ έχουν δημοσιεύσει άρθρα σημαντικά ονόματα των Οθωμανικών κύκλων. Το περιοδικό εκδόθηκε συνεχώς από το 1864 έως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Τυπωμένοι τόμοι διατίθενται στη Συλλογή Σακκουλίδη στο Σισμανόγλειο Μέγαρο, στην βιβλιοθήκη του Ινστιτούτου Ερευνών της Κωνσταντινούπολης και στο Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών στην Αθήνα.

Χαμένες αξίες, διηγώντας τες να κλαις

Ένα από τα κυριότερα βήματα του Συλλόγου, ήταν η ίδρυση μιας βιβλιοθήκης (1869) που μετατράπηκε σε δημόσια βιβλιοθήκη. Τα βιβλία συγκεντρώθηκαν κυρίως από

μέλη ή μέσω δωρεών. Ο Εμμανουήλ Ιωαννίδης, μέλος του Συλλόγου και ενθουσιώδης γνώστης των αρχαίων κειμένων, ανακοίνωσε το 1863 ότι είχε στην κατοχή του ένα αρχαίο χειρόγραφο της Αγίας Γραφής, προερχόμενο από την Αμισό, και το οποίο χωριζόταν με σύμβολα της μουσικής γραφής σε κόκκινο χρώμα. Παρ’ όλο που ήταν χρονολογημένο ως του 1213, ο Ιωαννίδης θεωρούσε ότι θα έπρεπε να είναι πολύ παλαιότερο από τον 10^ο – 11^ο αιώνα. Ένας μοναχός, ο Ευγένιος Μακαβίνος, μεταφέρει στην βιβλιοθήκη αυτό το χειρόγραφο, μαζί με ένα άλλο του 12^{ου} αιώνα, γραμμένο από τον μοναχό Κύριλλο και ένα ακόμη του 1671 στα Γαλλικά και Λατινικά, για την σύγκρουση της Ρώμης με τους 4 Πατριάρχες. Έτσι το αρχείο του Φιλολογικού Συλλόγου αρχίζει να εμπλουτίζεται με πολύ σπάνια, πολύτιμα, χειρόγραφα και βιβλία.

Αλλά το μεγαλύτερο πρόβλημα της ξύλινης Κωνσταντινούπολης εκείνων των εποχών ήταν οι σχεδόν καθημερινές φωτιές, για τις οποίες μας μιλά με φρίκη ο Γ. Ζαρίφης στο βιβλίο του «Απομνημονεύματα». Έτσι λοιπόν η φωτιά του 1870 καταστρέφει και το κτήριο και την πολύτιμη βιβλιοθήκη.

Μετά την πυρκαγιά ο Σύλλογος μετακομίζει σε ένα καινούργιο κτήριο που χτίστηκε από τους αρχιτέκτονες Ζήνων Κλεάνθης και Α. Παρηγόρης, στο Πέρα.

Μέλη του Συλλόγου, φιλάνθρωποι, κληρικοί, διανοούμενοι από την Ελλάδα και Ευρώπη, διαγωνίζονται για να δωρήσουν στην καινούργια βιβλιοθήκη. Μέσα σε έξη χρόνια το νέο αρχείο, είχε πλέον 4000 έντυπα και 45 χειρόγραφα βιβλία.

Το 1925 έρχεται η δεύτερη καταστροφή. Οι κρατικές αρχές κατάσχουν την κινητή και ακίνητη περιουσία του Συλλόγου. Οι 50.000 τόμοι της βιβλιοθήκης του μοιράστηκαν σε διάφορες υπηρεσίες, το 1932. Η ακριβής τύχη του αρχείου είναι άγνωστη έως σήμερα, ωστόσο απ’ όσο γίνεται αντιληπτό από την έρευνα, μερικά είναι διάσπαρτα στο «Ίδρυμα Τουρκικής Ιστορίας», στην βιβλιοθήκη του Σουλεϊμανιέ, στην Γενική Βιβλιοθήκη της Άγκυρας, και σε άλλες άγνωστες κατευθύνσεις. Σύμφωνα με την έρευνα της εφημερίδας Αυγή, έχει μάλιστα επιτευχθεί πλήρης και αναλυτική λίστα του αρχείου της βιβλιοθήκης του Ελληνικού Φιλολογικού Συλλόγου Κωνσταντινουπόλεως.

Το εγκατελειμμένο και ερειπωμένο πλέον κτήριο καταδεφίζεται και το οικόπεδο χρησιμοποιείται σήμερα ως πάρκιγκ αυτοκινήτων.

ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ



Το αφιέρωμα στο περιοδικό Atlas Tarih

Πηγές: Εφημερίδα Αυγή, 06/06/2015
Περιοδικό Atlas Tarih